

Doma in po svetu

PREGLED NAJVAŽNEJŠIH DOGODKOV

ZDA poslale 400 protiletalskih raket Saudski Arabiji — Iranci zahtevajo od sosednih držav, naj ostanejo nevtralne

WASHINGTON, D.C. — Predsednik Ronald Reagan je odredil, da sme ameriška vlada poslati Saudski Arabiji 400 protiletalskih raket znamke Stinger. Po veljavnem zakonu ima predsednik pravico to storiti, ko smatra, da ni časa za običajen postopek v zveznem kongresu. Kriza na območju Perzijskega zaliva je tako resno, misli Reagan, da je njegov ukrep pravičen. Izraelska vlada je izjavila, da ne soglaša s pošiljanjem teh raket Saudski Arabiji, vendar ukrepu ne bo aktivno nasprotovala. Prav tako namerava Reagan pomagati Saudcem s tem, da bodo posebna letala znamke KC-135, ki lahko oskrbujejo druga letala z gorivom sredi poletov, na razpolago saudskim letalskim silam.

Kot kaže, v zadnjih dneh ni prišlo do novih napadov na tankerje v Perzijskem zalivu, dejstvo pa je tudi, da je trenutno v zalivu sorazmerno malo tankerjev. Iraške trditve pretekli teden, da so potopile kar do osem ladij v bližini Irana, niso potrjene.

Opazovalci iransko-iranske vojne sedaj poudarjajo, da bodo Iranci v naslednjih dneh začeli z veliko, morda celo odločilno ofenzivo na kopnem. Iranci namreč imajo v bližini fronte kar do 500.000 vojakov, ki naj bi bili pripravljeni za napad. Muslimanski verski praznik ramadan, ki se bo začel v petek, je, po mnenju teh opazovalcev, možen dan za začetek te ofenzive. V prejšnjih ofenzivah je Irancem uspelo prodreti na iraško ozemlje, ni jim pa doslej uspelo, da bi razbili iraško obrambno črto. Tokrat, pravijo opazovalci, imajo Iranci to možnost. Padec iraškega režima Sadama Husseinija bi pa imel velike in za ZDA in zahodne države zelo neugodne posledice.

Včeraj je iranski predsednik Ali Khamenei dejal na zasedanju iranskega parlamenta, naj ostanejo druge države na območju Perzijskega zaliva nevtralne v vojni med Iranom in Irakom. Iran ne zahteva od drugih držav tega območja, da aktivno pomagajo Iranu zoper Irak, zahteva pa, da ne pomagajo Iraku, je rekel Khamenei. Iran ni začel vojne, predpogoj za njeno ustavitev pa je odstranitev iraškega režima, je pripomnil.

V teku so razna posredovalna pogajanja, ki pa doslej še niso imela najmanjšega uspeha. Novost tu je aktivnost Sirije, ki sicer podpira Iran. Pretekli teden se je mudila na obisku v Teheranu visoka sirijska delegacija, ki naj bi povedala iranskim voditeljem, da v slučaju vojne med Iranom in več drugimi arabskimi državami, bi bila Sirija prisiljena podpirati le-te. Iran namreč ni arabska država. Sirijska delegacija je nadaljevala pot v Moskvo, kjer se vodi delegacije, podpredsednik Rifaat Assad — brat sirijskega samodržca Hafeza Assada — udeležuje pogovorov z najvišjimi sovjetskimi predstavniki. Dvoma ni, pravijo opazovalci v Moskvi, da je glavni predmet pogovorov prav iraško-iranska vojna.

Včeraj končno pokopan neznan vojak, ki je padel v vietnamski vojni

WASHINGTON, D.C. — Včeraj je bil ameriški Spominski dan, tradicionalni narodni praznik. Na narodnem pokopališču Arlington je bila posebna slovesnost, na kateri je bil z vsemi vojaškimi in civilnimi častmi pokopan neznan vojak, ki je padel v vietnamski vojni. Glavni govornik je bil predsednik Ronald Reagan, ki je poudaril, da s

to slovesnostjo ZDA nimajo namena, da bi pozabile na vietnamsko vojno, še posebno ne, da bi se več ne zanimale za usodo 2489 vojakov, ki jih še pogrešajo.

Mnogi svojci v Vietnamu oz. Indokini pogrešanih vojakov so nasprotovali pokopu neznanega vojaka iz te vojne zato, ker so bili prepričani, da bi ZDA na ta način napravile dejanski konec tej vojni. Reagan je dejal, da se bodo nadaljevala vsa mogoča prizadevanja za ugotovitev usode čimveč pogrešanih vojakov, katerih ogromna večina — soglašajo tudi svojci — je mrtvih.

Izraelska preiskava ugotovila, da sta bila prijeta ugrabitelja avtobusa res pretepena do smrti med zasliševanjem

JERUZALEM, Izr. — Včeraj je izraelsko obrambno ministrstvo priznalo, da sta bila pretepena do smrti dva mlada Arabca, ki sta sodelovala 12. in 13. aprila letos v ugrabitvi avtobusa. Izraelski vojaki so avtobus napadli, pri tem pa na mestu ubili dva ugrabitelja, druga dva pa prijeli in odvedli. Uradno poročilo o akciji je trdilo, da so bili vsi štirje Arabci ubiti v izraelskem napadu, fotografski posnetki pa so prikazali še živa ugrabitelja, ko so ju odvedli izraelski vojaki.

Obrambni minister Moše Arens je bil prisiljen odrediti preiskavo, ki je odkrila resnico. Arens je priznal, da sta bila Arabca ubita, ko sta bila v rokah varnostnih sil in dodal, da je v teku sodni postopek zoper tiste pripadnike varnostnih sil, ki so odgovorni za dejanje. Izraelska javnost je precej razburjena nad zadevo, ker mnogi Izraelci niso hoteli verjeti, da bi se kaj takega lahko zgodilo v državi. Drugi pa hvalijo demokratični sistem v Izraelu, da je bil dovolj močan za takšno priznanje kljub verjetnim neugodnim posledicam doma in po svetu.

Prihodnji torek primarne volitve v New Jerseyju in Kaliforniji — Mondale in Hart enako priljubljena — Jackson v Mehiki

LOS ANGELES, Kalif. — Prihodnji torek bodo zelo pomembne primarne volitve v New Jerseyju in Kaliforniji, prav tako v treh manjših zveznih državah. Te volitve bodo »zaključile« sezono primarnih volitev, na katerih skušajo trije še aktivni demokratiški predsedniški kandidati najti dovolj podporo za strankino imenovanje na konvenciji, ki se bo začela 16. julija v San Franciscu. Po najnovejših javnih povpraševanjih, sta Walter Mondale in sen. Gary Hart skoraj enako močna, kar sicer daje določeno prednost Mondalu, ki ima veliko več delegatov kot Hart. Hart torej računa na »odprto« konvencijo, ki mu naj daje možnost za pridobivanje delegatov, ki ali še niso opredeljeni, ali ki niso več zadovoljni z Mondalom ali Jacksonom. Po pravilih demokratske stranke, imajo vsi delegati pravico glasovati za tistega kandidata, ki jim je najbolj všeč.

Jesse Jackson, ki išče podporo predvsem med črnci, ženskami, špansko govorečimi in drugimi tako imenovanimi manjšinskimi skupinami, se mudi v mehiškem glavnem mestu, kjer ima sestanke z vodilnimi mehiškimi politikami. V svojih javnih nastopih v Mehiki, Jackson močno kritizira politiko predsednika Reagana do srednje Amerike, ki da je vodila celo do možnosti vojne na tem območju. Med drugim je Jackson tudi povedal, da podpira vzpostavitev rednih diplomatskih odnosov s Kubo in se je v imenu ameriškega ljudstva opravičil za preteklo ameriško politiko do Mehike in drugih držav srednje in latinske Amerike.

Iz Clevelanda in okolice

Lep Korotanov koncert—

Preteklo soboto zvečer v SND na St. Clair Ave. je pevski zbor Korotan podal letni koncert, tokrat prvič pod vodstvom Rudija Kneza. Spored koncerta je bil dobro pripravljen, pevci in pevke pa v odlični glasbeni »formi«. Hvala za res lep slovenski večer!

Lilija ima sestanek—

Dramatsko društvo Lilija ima svoj redni mesečni sestanek v ponedeljek, 4. junija, ob 8. uri zvečer v Slovenskem domu na Holmes Ave.

Novi grobovi

Erna Vertocnik

Umrla je Erna Vertocnik, rojena Andrews, žena Franka, mati Nancy Greer, Franka in Randyja, 3-krat stara mati, sestra Billa, Walterja in Dennyja. Pogreb bo iz Želetovega pokopnega zavoda na E. 152. cesti v četrtek, 31. maja, dopoldne ob 9.30 na pokopališče Crown Hill. Na mrtvaškem odru bo noč od 7. do 9. ter jutri, v sredo, popoldne od 2. do 4. in zvečer od 7. do 9.

Josephine Okleson

V četrtek, 25. maja, popoldne je umrla 101 leto stara Josephine Okleson, rojena Skedel v Šentjerneju, Slovenija, od koder je prišla v ZDA l. 1912, vdova po l. 1928 umrlem možu Petru, mati Mrs. Joseph (Anna) Balash, Angele, Edwarda, Mrs. Kenneth (Olga) Vener, Harolda ter že pok. Petra, Josepha in Rudolpha, 11-krat stara mati, 11-krat prastara mati, sestra Marije Marc (Jug.) ter že pok. Josepha, Johna in Anne Radeli. Pogreb bo iz Grdinovega pokopnega zavoda na Lake Shore Blvd. danes, v torek, v cerkev Naše Gospe Pomočnice dopoldne ob 9.30 in od tam na pokopališče Vernih duš.

Diane Habat

V petek, 25. maja, je umrla Diane Habat, rojena Kaiser, žena Edwarda J., mati Marka, Edwarda ml., Jeffreyja, Paula, Waynea in Patricie Mullikin, 7-krat stara mati. Pogreb bo iz Brickmanovega pokopnega zavoda na 21900 Euclid Ave. danes, v torek, v cerkev Marije Vnebovzete dopoldne ob 9.30 in od tam na pokopališče Vernih duš.

Alice F. Krainz

V petek, 25. maja, je umrla Alice F. Krainz, rojena Jezek, žena Michaela, mati RONALDA in Paula, 6-krat stara mati, sestra Ceal Harper in Jewel Karpinski. Pogreb bo iz Brickmanovega pokopnega zavoda danes, v torek, v cerkev sv. Pavla dopoldne ob 9.30 in od tam na pokopališče Vernih duš. Družina bo hvaležna za darove v pokojničin spomin Blessed Sacrament Fathers.

Škof Smej v Clevelandu—

Danes se mudi v našem mestu mariborski pomožni škof Jože Smej. Nocoj ob sedmih bo daroval sv. mašo v cerkvi Marije Vnebovzete na Holmes Ave., po maši bo pa sprejem. Pridite!

Otvoritev Slovenske pristave—

To nedeljo, 3. junija, bo začetek sezone na Slovenski pristavi. Ob 11. uri dopoldne bo sv. maša. Vabljeni vsi!

Popravek—

V zadnji, petkovi A.D. smo napačno poročali o skupnem sv. obhajilu Oltarnega društva fare Marije Vnebovzete. Članice bodo imele skupno sv. obhajilo to nedeljo pri sv. maši ob 8. zjutraj, po uri molitve popoldne bo pa zadnji sestanek do jeseni. Članice vabljene. Za napako se opravičujemo.

Skupno sv. obhajilo—

Oltarno društvo fare sv. Vida bo imelo skupno sv. obhajilo to nedeljo pri sv. maši ob 8. zjutraj, popoldne ob dveh pa sestanek v društveni sobi. Na sestanku bodo članice lahko poravnale članarino in se priglasile za romanje v Lomont!

Dar Slovenski šoli pri Sv. Vidu—

G. Janez Košir je daroval Slovenski šoli pri Sv. Vidu \$10. Odbor staršev se mu za lepo darilo iskreno zahvaljuje.

Poletne počitnice—

Letošnje skupne počitnice osebja pri AD bodo od 23. junija do 8. julija. V tem času AD ne bo izhajala. Društva, ki imajo prireditve ob tem času, naj pazijo, da so poročila objavljena pred našimi počitnicami, ali da so rokopisi spuščeni skozi odprtino pri vratih naše pisarne za časa naše odsotnosti.

Tiskana poročna vabila—

Tiskarna A.D. nudi izredno lepa tiskana poročna vabila. V pisarni imamo iste kataloge, ki jih najdete v najboljših trgovinah. Naročniki A.D. pa so upravičeni kar do 20-odstotnega popusta, ako naročijo vabila pri nas. Prav tako lahko vzamete katalog domov in ga pregledate. Za vso informacijo, oglašite se v pisarni ali pa pokličite na tel. 431-0628!

VREME

Pretežno oblačno in deževno danes z najvišjo temperaturo okoli 52° F. Oblačno in za ta letni čas hladno tudi jutri. Najvišja temperatura okoli 54° F. Oblačno vreme se bo nadaljevalo tudi v četrtek. Možne bodo krajevne nevihte, najvišja temperatura bo pa okoli 60° F. Za petek napovedujejo deloma sončno vreme z najvišjo temperaturo 70° F.

AMERIŠKA DOMOVINA

6117 St. Clair Ave. — 431-0628 — Cleveland OH 44103

AMERIŠKA DOMOVINA (ISSN 0164-680X)

James V. Debevec — Publisher
Dr. Rudolph M. Susel — EditorPublished Tuesdays and Fridays except first two weeks
in July and one week after Christmas

NAROČNINA:

Združene države:

\$28.00 na leto; \$14.00 za pol leta; \$8.00 za mesece
Kanada in dežele izven Združenih držav:
\$40.00 na leto; \$25.00 za pol leta; \$15.00 za 3 mesece
Petkova izdaja; \$15.00 na leto; Kanada in dežele izven
Združenih držav: \$20.00 na leto.

SUBSCRIPTION RATES

United States:

\$28.00 per year; \$14.00 for 6 months; \$8.00 for 3 months
Canada and Foreign Countries:
\$40.00 per year; \$25.00 for 6 months; \$15.00 for 3 months
Fridays only: \$15.00 per year — Canada and Foreign \$20

Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio

POSTMASTER: Send address change to American Home,
6117 St. Clair Ave., Cleveland, OH 44103

No. 43 Tuesday, May 29, 1984

Klerikalizem

Beseda klerikalizem in klerikalec je zelo pogosto na dnevnem redu v govorni in tiskani obliki v naši ljubi, stari domovini vse od »osvoboditve« dalje — kot sedaj štejejo čas tam tovariši, ki tako klavarno vodijo usodo naroda in domovine. Ne da bi raziskali izvor in vzroke raznih negativnih pojavov v totalitarni, partijski obliki vladanja, ki povzročajo odpor in kritiko javnosti, oblastniki enostavno likvidirajo problem z obdolžitvijo, da je nezadovoljstva kriv klerikalizem. Tega da je treba razkrinkavati in pobijati, pa bo spet vse dobro. Kajti pri njih je klerikalizem vse tisto, kar se brezpogojno ne pokori diktaturi, in kar odklanja marksistično brezbožno doktrino v nauku in praksi. Zelo enostaven boj zoper nasprotnike! A stvar ni tako enostavna.

Kaj pa pravzaprav klerikalizem je? Odgovor ni enostaven, kajti ljudje si predstavljajo ta pojav kot nekaj z različno vsebino in v izredno različnih oblikah. Poskusil bom razbiti pojme o tem danes tako razvpitem fenomenu, kolikor mi je mogoče, in sicer o njegovi enačici med Slovenci.

Po besednem izvoru izhaja beseda iz latinske *clerus*, ki pomeni duhovščino; klerik je oseba, pripravljajoče se na duhovniški poklic, pa tudi taka, ki je ta poklic že prejela. Klerikalizem torej izvira iz duhovščine, ta pa predstavlja v Sloveniji učečo in odrešujočo Cerkev. Kolikor se ta Cerkev prek svoje duhovščine pri izvrševanju bogoslužnih dejanj in pri učenju verskega nauka dotakne in raztegne svoj nauk tudi na sekularna področja, ker so z božjim naukom bistveno povezana, lahko pričakuje, da ji bodo nasprotniki očitali klerikalizem, in jo pod to značko napadali.

Po mojem pojmovanju postane neko javno politično, gospodarsko ali družbeno-socialno gibanje pravi in resnični klerikalizem takrat, ko se verski element vedoma in hote izkorišča, ali pa celo zlorablja v popolnoma sekularne in profane akcije in to po določenem načrtu v določen namen. To bi bil pravi klerikalizem, ki ga velja povsem odkloniti. Morda se je kdaj pojavil tudi med Slovenci, vendar lahko z mirno vestjo sklepamo, da so bili taki pojavi redki in osamljeni.

»Naš klerikalizem je bil bolj narodne kot verske narave«, je pisatelj novega romana *Vojna in revolucija*, Frank Bükvič, položil v usta enemu svojih vodilnih partizanskih junakov. Jošt Žabkar v svojem odgovoru dr. Petru Urbancu (*Zaliv*, Trst, 1983, 1-4) ugotavlja, da pa »škofje in velik del klera v praksi niso znali razlikovati med strankarsko (klerikalno) in narodno (slovensko) politiko. Mislili so pogosto, da je klerikalna politika ipso facto tudi narodna politika.«

Meni se zdi, da je Bükvič s svojo karakteristiko klerikalizma zadel žebelj na glavo. Slovenski klerikalizem, v kolikor najmočnejše vsenarodno gibanje od prvega katoliškega shoda 1892 do komunistične revolucije sploh smemo označevati z besedo klerikalizem, ni bil nikak versko-cerkven pojav, marveč pristno politično gibanje, stremeče in delujoče za izboljšanje usode in za vsestranski napredek naroda, svoj program pa usmerilo po načelih Kristusovega nauka, kakor ga uči Cerkev. Po tem 90 let starem zgledu krščanskega političnega gibanja (ki je med najstarejšimi na svetu) se je ideja krščanske demokracije, zlasti po drugi svetovni vojni, razširila po vsem svetu tako, da danes internacionalna, svetovna organizacija tega gibanja (Christian Democratic World Union) zajema več kot 50 aktivnih strank širom sveta. Če je to klerikalizem, pa naj bo! Toda

Križ za mir — postavljen v Lemontu

CHICAGO, Ill. - V nedeljo, 20. maja, so slovenski možje in fantje postavili po šmarčni pobožnosti pred samostanom na zeleni trati nad pet metrov visok lesen križ. Imenovali ga bomo KRIŽ MIRU — postavljen v letu 1984, ki je poln nemira. Križ stoji ob poti navzgor na levi strani, viden že na glavni cesti.

Pogled nanj je kljub preprostosti lep. Križ je znamenje naše vere. Je upanje za toliko potreben mir v srcih in v svetu. Je tiha prošnja za varstvo v tegobah in nemiru sedanjega sveta.

Želja po takem križu je bila že pred leti izrečena po nekem možu-frančiškanku v Lemontu p. Fortunatu. Tekom letošnje zime je gospod pater naprosil starejšega farana pri Sv. Štefanu, naj prevzame delo in skrb za postavitve križa. Svetovna nevarnost naravnost kriči za iztreženje v ljudeh.

Podjetje, ki se ukvarja z lesom, je pripravilo dva obtesana trama, ki sta zahtevala nadaljnje obdelave: čakanje na izsušitev, impregniranje in mazanja razpok. Križ naj bo pripravljen do prihoda mariborskega škofa dr. Jožefa Smeja, da bo postavljenega v Lemontu blagoslovil. Križ mora biti tako pripravljen in na spodnjem delu okovan, da bo v cementnem podstavku desetletja vzdržal vlago in v trdnosti kljuboval vremenskim neprilikam in viharjem.

Večje število mož je zagrabi-

lo za delo: okovje, izkop globoke jame, cementiranje, izoblikovanje podstavka in priprava globine za namestitev. Fantje so prevzeli prevoz in nošenje težkega križa (nad 250 funtov). V nedeljo dopoldne je bil križ razstavljen pred cerkvijo sv. Štefana; pred prevozom v Lemont se je poslovil od njega v imenu faranov župnik p. Vendelin.

Izpred Romarskega doma

Spominska proslava na Slovenski pristavi

CLEVELAND, O. - Zgodilo se je že, da je sodišče izreklo krivo sodbo in usmrtilo nedolžnega. Po smrti nedolžnega pa je prišla resnica na dan.

Z lažjo so majnika meseca nalagali slovenske mučenike na kamione v Vetrinju. Slovenski narod je verjel tujčevi hinavščini.

S petjem je šla mladina na kamione, robci so vihrali, vrisi so odmevali čez Vetrinjsko polje.

Ne v Italijo, v Pliberk in Področico so vozili to mladino, tam je čakala smrt nanje, od tam je vlačila svoje žrtve v Teharje, St. Vid in Kočevski Rog.

Angleška hinavščina in partizanska podlost sta si podali roke.

Čas sam, ki je največji zaveznik pravice, bo nekoč pokazal vse v pravi luči. Čas teče, tisti, ki so ubijali, bi danes radi videli, da se to ni zgodilo.

nihče ga s tem imenom ne označuje, vodijo ga skoraj izključno verni laiki, kakor ga je pri nas Slovencih dolga desetletja vodil laik dr. Ivan Šušteršič, a z njim so sodelovali mnogi duhovniki.

Dejstvo močnega sodelovanja duhovščine je pri nas glavni razlog, da se je krščanske politike prijelo ime klerikalizma. A njen razvoj je popolnoma normalen. Ob času prestopa v XX. stoletje smo imeli Slovenci bore malo visoko izobraženih laičkih voditeljev. Iz tujih univerz so prihajali večidel protiversko orientirani izobraženci z idejami, ki so nasprotovale krščanstvu. Ljudstvo v domovini pa je bilo globoko verno. V to široko in globoko razpoko je stopil pred več kot 100 leti slovenski duhovnik, in na narodno-kulturni in gospodarski pustinji ustvaril čudovito rast. Kje bi bil slovenski narod, danes med najbolj pismenimi in kulturno dograjenimi narodi na svetu, brez zgodovinsko dokazane dejavnosti slovenskega duhovnika?

Žabkarjeva trditev, da škofje in duhovniki v praksi niso znali razlikovati med strankarsko (klerikalno) in narodno politiko, je nesmiselna. Velika večina narodnih problemov se rešuje s političnimi strankami. Zato je katoliški shod l. 1892 sklenil ustanoviti Katoliško narodno stranko, poznejšo in sedanjo SLS, ki je na svobodnih volitvah redno dobivala absolutno večino (v Jugoslaviji vedno, razen l. 1920; na zadnjih svobodnih volitvah 1938 se je priborila vse mandate brez izjeme). Ali stranka, katere politiko odobravajo tako velike večine volivcev, sploh more delati strankarsko, ne pa narodne politike? Če se je mislilo, da je klerikalna politika ipso facto narodna politika, je bilo tako mišljenje, kljub Žabkarjevi drugačni trditvi, pravilno. Kriterij so bili volivci, ki so — narod!

Toliko klevetani »klerikalci« so izbojevali narodu l. 1918 osvoboditev izpod avstrijsko-nemškega zatiranja, ustanovili znanstveno ustanovo: Slovensko akademijo znanosti in umetnosti, da omenim le ti dve, mnogo drugih kulturnih in gospodarskih ustanov, in se dosledno in ostro borili za narodno samostojnost, a vedno na principih demokracije.

Pobalinsko zaletavanje marksističnih krogov v domovini in izven nje zoper klerikalizem, ki ga dejansko ni in ga nikoli ni bilo, je le v to obleko zakrit boj zoper Cerkev, edino mogočno duhovno silo, ki se je komunizem resnično boji.

V tej resnici leži vsa skrivnost klerikalizma in boja proti njemu. Strah je upravičen.

L. P.

so v procesiji fantje najprej križ odložili pred samostansko cerkvijo, kjer ga je sprejel v varstvo v imenu samostanske družine p. Fortunat, nakar so ga odnesli do podstavka. Dvig križa je bil skrbno pripravljen in po spretnih mladih rokah kaj hitro nameščen v končni prostor. Številni gledalci so delavce nagradili z navdušenim ploskanjem. Stotera zahvala vsem!

Ana Gaber

Podpolkovnik Oliver Brook, komandant velškega polka, je januarja t.l., ko je na televiziji BBC v Londonu pokazala dokumentarni program pod naslovom »Klagenfurt Affair«, izjavil sledeče: »Moj polk je predajal Slovence, kar me je zelo razžalostilo in to celo stvar sem smatral za zelo odvratno.«

Sir Frederick Bolton, leta 1945 kapitan velškega polka, se je na programu tako izrazil: »Kako žalostna stvar, ko smo zaprli v vagone nesrečne ljudi in so se prikazali do sedaj skriti partizani, smo zaslišali obupne krike za pomoč. Moja edinica se je odločila, da kaj takega ne more nadaljevati.«

Komentar, ki je prišel iz angleškega zunanega ministva, pa smatra vso to Celovško afero za »veliko napako«.

Torej poslati v smrt 12 tisoč slovenskih domobrancev, je danes Angležem samo »velika napaka«!

Naš predsednik, F. Grum, je 2. aprila t.l. poslal pismo na naslov »Metromedia, Inc.«, v katerem jih naproša, da bi se zanimali, ako bi bilo možno ta BBC program od 3. januarja o Celovski aferi pokazati na ameriški televiziji. Upajmo, da bo uspeh ugoden.

Mesec maj je za nas preživele priče Vetrinjske tragedije zelo važen in pomemben. Nikdar ne smemo pozabiti, kako je naš slovenski narod zajokal v letu 1945, ko so komunistični morilci z angleško pomočjo, pomorili, poklali in napolnili kraške jame in druga številna morišča z našimi ponosnimi junaki.

Clevelandsko društvo Tabor torej vabi vse Slovence brez razlike, bodisi one, ki so bili priče Vetrinjske tragedije, bodisi one, ki so o Vetrinju le slišali, da se jim pridružijo v dnevi 16. in 17. junija na Slovenski pristavi v Genevi, Ohio, da se skupno poklonimo spominu onih, ki so darovali svoja življenja za lepšo bodočnost slovenskega naroda.

Tabor, DSPB

Ameriška Domovina
druži Slovence
po vsem svetu

Še k novi reviji *Celovski Zvon*

Dr. Peter Millionig je priobčil v *Ameriški Domovini* 28. februarja »poskus stvarne razprave o pomenu in smotru nove vseslovenske revije *Celovski Zvon*. Naslov članka je »Več o novi reviji *Celovski Zvon*«, podnaslov pa »Ne morem se pridružiti mnenju prof. Alojzija Geržiniča«.

Najpomembnejša misel v članku je ta: »... ne delajmo si nobenih utvar: kot narod smo v zamejstvu in izseljenstvu ogroženi ...« Toda pisec je s tem izrekel le del bridke resnice. Kot narod smo ogroženi tudi v »matici«, zaprti v jugoslovansko ječo narodov in zdihujoči pod komunističnim režimom. Zato bi se morali vsi povezati proti najbolj nevarnemu okupatorju, kar jih je dozdej podjarmilo našo domovino – proti komunistični partiji. Nepopustljiv boj proti marksističnemu materializmu je prvi pogoj, »da bomo slovensko krščansko tradicijo ponosili v leto 2000«, kar je plemenita želja dr. Millioniga.

K prvemu, krajšemu delu članka, za katerega velja podnaslov, nekaj pojasnil.

Svojih pripomb o CZ nisem napisal za AD, kot bi se dalo razumeti iz Millionigovega uvoda, pač pa je uredništvo – za kar sem mu hvaležen – povzelo nekaj odstavkov iz moje kritike, ki je decembra 1983 izšla v 4. številki *buenosaireskega Vestnika* in obsega dobrih pet strani (311-316). Priporočam dr. Millionigu, da jo prebere v celoti; šele potem bo mogoč ploden pogovor o stvarih. Predvsem upam, da mu bo branju celote moja ocena ne bo več »dozdevno razumna« in da ne bo več oporekal trditvam, za katere je v *Vestniku* dovolj dokaznega gradiva ali vsaj razlage, medtem ko v kratkem izvlečku v AD tega ni toliko, da bi vsakogar prepričalo.

Millonig začne: »Uvodoma pravi prof. Geržinič, da sta pojma krščanstvo in vseslovenstvo danes nezdržljiva«. V moji oceni je vprašanje, ki se ga dotakne Millionig, posvečen III. del (»Krščanska drža« in »vseslovenski zajem in koncept«, str. 313-316). Na str. 314 pravim: »CZ se torej postavlja na krščansko in vseslovensko stališče. A to dvoje je danes nezdržljivo.«

To ni tisto, kar mi pripiše Millionig. Ako bi moj kritik prebral, kar moji trditvi v *Vestniku* sledi, ne bi razpravljaj o rečeh, katerih jaz nisem ne mislil ne napisal. Gotovo bi potem odpadel tudi Millionigov očitok protislovnosti nekakšne argumentacije, ki naj bi bila moja, pa ni. Moja ocena nikjer ne »očitava, da CZ ne more biti dosledno krščanski, ker vsaj v Sloveniji "vladnega krščanstva" ni«. (Opozorjam, da v *Vestniku* ni nikjer omenjeno vladno krščanstvo. Čemu je ti dve besedi Millionig napisal med navednicami?)

Zadnji Millionigov odstavek me posredno obtožuje, da se nisem odpovedal »slovenski čednosti po (!) zavestnem sovražstvu, destruktivnemu, osmejevanju ali ponorčevanju konkretnih dogajanj, ki morajo niso v interesu tega ali onega posameznika, vendar pa v prid množici.« Temu nasproti pa naj bi bila moč, ne hiba, revije CZ, da »ni načelno naperjena proti gotovim (!) ljudem, skupinam ali družbam.« Kaj zadeva še danes ni jasna? Vsak

katoličan (in vsak veren in razumen in pošten človek) mora zavestno sovražiti komunizem, po papeževi besedi največjo nevarnost našega časa. (Da bo jasno, še to: sovražiti komunizem, ne pa komunistov). Sodelovanje z njim more biti v trenutno, gmotno korist posameznika (pa v njegovo duhovno škodo), nikoli v prid množici.

Millonig nadaljuje: »Prof. Geržinič piše, da potrebuje slovenski svet "spoznanja resnice"«, in zasmehljivo dodaja: »Ne samo slovenski svet, tudi ameriški ali argentinski«. S tem me skoro prisili, da navedem iz *Vestnika* ves odstavek, v katerem sta h koncu citirani besedi. (Tudi tu je Millionig pomanjkljivo citiral!). Odstavek (*Vestnik*, str. 315) se glasi tako:

»Pridružujem se kritikom vsebine 1. številke, kateri so po Ošlakovem sporočilu ugotovili, "da se je revija že pred izidom odmaknila od napovedane krščanske smeri in se preveč odprla vsem mogočim sodelavcem in temam, katerih krščanska narava je sporna." In dodajam: sodelovanje z ljudmi, nad katerimi gospodari rdeči režim, ne more dolgo trajati. Ako so bili, kot čujem, pri predstavitvi CZ v Ljubljani predstavniki komunistične oblasti, pomeni to, da jim je revija s svojim krščanstvom in avtocenzuro za zdaj sprejemljiva ali celo koristna. Ne more pa taka revija biti koristna za duhovno sproščenje, za orientacijo po slovenskem svetu, za plodno ustvarjalnost. Ne more biti privlačna ne za slovenskega človeka v matici ne v zamejstvu ne v emigraciji. Tam, kjer mora biti kulturni delavec pokoren drugim silam, kot so resnica, dobrota, lepota; tam, kjer mora katoličan slediti drugim vodilom, kot so dekalog, cerkveno učiteljstvo in cerkveno vodstvo in po teh vodilih razsvetljena vest – tam ne more biti blagoslovljene dejavnosti in ne trajnih uspehov. Popuščanje v stvareh lahko dá kvečjemu trenutno kolikostno naraslost. Slovenski svet pa je potreben spoznanja in priznanja resnice. To je luč, ki mu odpira pot v svobodo.«

Kot priznavam ustanoviteljem, sodelavcem in podpornikom CZ najboljšo voljo (gl. *Vestnik*, str. 316), tako jo priznavam dr. Millionigu in jo gotovo on meni. Potrebno pa je, da ob spornih vprašanjih do-

bro poznamo mnenja in razloge drugega, sicer debata ne more roditi koristnih sadov.

Alojzij Geržinič

Vestnikov Lector pa k polemiki dr. Millioniga pripominja naslednje:

Pisec se najprej obregne ob Lectorjevo anonimnost. Če bi bral slovenski tisk iz svobodnega sveta, bi videl, da je več ko pol vsega, priobčevanega v njem, nepodpisano. Poglavitni vzrok za to brezimnost je na dlani: pisci se boje, da bi s svojim imenom lastne ljudi doma izpostavili preganjanju po komunističnemu režimu v SR Sloveniji. Ta ali oni med njimi, z Lectorjem vred, ima glede tega bridke izkušnje.

Dr. Millionig se te nevarnosti ni treba bati. Lahko piše proti »zatiravski« Avstriji, katere državljani je, kar hoče, pa se ne njemu ne njegovim sročcem in sorodnikom na Koroškem ne bo zgodilo nič. Tvega kvečjemu, da ga utegne dunajska vlada kdaj odlikovati z naslovom Hofrata (dvornega svetnika), belgrajska pa mu dati diplomo o civilnem herojstvu SFRJ. Recimo po zgledu rajnega koroškega političnega prvaka dr. Joška Tischlerja.

Drugi vzrok je, da se ljudem, ki dosti objavljajo, ne da podpisovati vsake svoje tiskane besede. Ta užitek prepuščajo pismeno bolj redkobesednim, n. pr. Millionigu, ki je svoje modrovanje v *Domovini* kar dvakrat podkrižal z »dr.«

Iz odgovora, namenjenega prof. Geržiniču, zvemo, da je dr. Peter Millionig zdaj urednik nove »vseslovenske« in krščanske revije *Celovski Zvon* za Združene države. (V prvi številki je bil kot član njegovega uredništva za Severno Ameriko imenovan torontski pomožni škof dr. Alojzij Ambrožič). Kar torej dr. M. piše in govori v zvezi s to publikacijo, dela to v njenem imenu, takorekoč uradno. Kot tak med drugim trdi tudi, da je krščanstvo le nekaka »religiozna omika« ter zgolj »biblična ideologija«.

Mi preprosti in nemoderni katoliški kristjani smo pa še vedno prepričani, da je krščanstvo vera, čudež božji, razodet in ohranjan po sv. pismu. Se pravi, ni zgolj ena izmed toliko tostranskih ideologij. Na primer komunizem kot bolj ali manj uresničena ideologija Marxovega *Kapitala*. Nezdržljivost krščanstva, na tem mestu slovenskega, s slovenskim ateističnim komunizmom, torej ne more biti protislovna, kakor to prof. Geržiniču očita učeni, a v verouku in papeških okrožnicah očitno šibko podkovani koroški doktor.

Lector ni niti z eno samo besedo osporaval literarne vrednosti, besednega umetništva ali »neovrgljivega krščanskega imperativa« v delih tržaškega pisatelja Alojza Rebula, kakor to trdi dr. M. Poudaril je le

»neovrgljivo« resnico, da večino njegovih knjig že leta izdajajo in plačujejo komunistične založbe v Ljubljani.

Celovski Zvon v načelnem uvodniku svoje prve številke svari pred »trgovci z novci«, ki da bodo prihajali zdaj na Koroško. Millionig dobro ve, da so ti možje lahko le menjavci denarja iz rdečega templja v SRS. Prav tako ve, da »matica« ne Narodnemu svetu koroških Slovencev, ne Mohorjevi družbi, založnici *Zvona*, ne nikomur z Rebulom vred ne daje ničesar zgolj zaradi njihovih lepih slovenskih oči; to je, brez določenih pogojev. Kaj so posledice tega trgovanja z novci, kričeče priča upadanje slovenstva v Avstriji in Italiji.

Kulturni ustvarjanci so ljudje, obsijani z »božansko iskro«, ki delajo, kar njihovo ime pomeni. Ustvarjajo kulturo v njenih raznolikih očitovanjih: v poeziji in prozi, lepoti besede; v podobi, lepoti oblikovanja v barvi in kamnu; v glasbi, lepoti in skladju pevnege zvoka; na odru, v sestavu slušne, vidne in gibne lepote.

Toda brez kulturnih funkcionarjev, ki to duhovno snovanje stvarno omogočajo ter v uresničevanju organizirajo, bi ustvarjanci svojega poslanstva ne mogli izpolnjevati. Zaradi tega je vloga drugih prav tako vsake cene vredna kakor prizadevanja prvih. Te cene in pomena ni Lector dr. Vosporniku, glavnemu uredniku *Zvona*, z ničimer odrekal.

Niso pa kulturni ustvarjanci ljudje, ki so si sami pripisali zgolj »gotovo serioznost in ki znajo postavljati stavke, kakor to poudarja dr. Millionig, eden od njih.

Njegovi nepoučenosti ter iz nje izvirajočemu prepričanju, da je na svetu res le tisto, za kar ve on, je treba pripisati tudi trditev, da naša emigracija v svetu ni bila doslej sposobna roditi vseslovenske revije, kakršna je baje v vsej naši zgodovini šele *Celovski Zvon*. Taka revija je *Meddobje*, ki jo že dve desetletji izdaja Slovenska kulturna akcija v Buenos Airesu, in to brez kakršne koli javne, zlasti ne »matične« podpore ter ob zastonskem ustvarjavnem garanju svojih sodelavcev s križem svobodnega sveta.

Meddobje in *Glas SKA* sta bila in sta še odprta tudi avtorjem iz SR Slovenije. Nekateri, na primer pokojni pesnik Karl Truhlar, so si upali vanjo pisati z imenom, nekateri, kakor rajni pisatelj Stanko Majcen, s psevdonimom. Če si drugi, bolj ali manj uradni »kulturniki« iz domovine tega niso drznili, je njihova stvar, ne pa krivda *Meddobja*. Priporočam ameriškemu uredniku *Zvona*, naj o dolgoletnem obstanku in pomenu te argentinske revije zve kaj več iz druge številke svoje lastne, stran 122-125, marec 1984.

Millonig tudi ne odgovori na pripombe o pomanjkljivosti v *Zvonovem* poudarjanju potrebe po kontinuiteti za slo-

vensko kulturo. Kontinuiteta, nepretrganost, pomeni logično nadaljevanje pravega kulturnega ustvarjanja iz preteklosti ter ohranjanje vseh pomembnih dosežkov v njem, ne glede na to, kdo jih je dal. Nova celovška »vseslovenska« revija načelo take nepretrganosti krši, saj šteje med svoja zakonita prednika le Stritarjev liberalni dunajski in za njim še *Ljubljanski Zvon*, čeprav je ta zadnja leta izhajanja pod urednikom Tonetom Seliškarjem in Jušem Kozakom zavl na neslovenski komunistični tir.

V tej svojevrstni skrbi za kontinuiteto pa »vseslovenski« in krščanski *Celovski Zvon* povsem prezre katoliški *Doma in svet*, ki je začel izhajati leta 1888, sedem let po *Ljubljanskem Zvonu*. Že med prvo svetovno vojno, zlasti pa med njo in drugo, se je razvil v vodilno slovensko literarno-umetnostno revijo, ki je po kakovosti, modernosti in vrednosti sodelavcev daleč prekašala druge. Ostala je to do konca v letu 1945, ko je zadnje čase pred njim v njej blestel med drugimi najprej živi, nato po bratovski roki sežgani France Balantič.

Prav *Meddobje* je po duhovni naravnosti in po slovesu svojih začetnih sodelavcev postalo vreden naslednik *Doma in sveta*. Za kontinuiteto med njima je dajal poročstvo dolgoletni urednik obeh, dr. Tine Debeljak. Kot nadaljevalca *Doma in sveta* so novo revijo sprejeli vsi svobodni Slovenci, a marsikdo tudi med nesvobodnimi – razen, kakor kaže, Korošci. Njihov *Zvon* ne prvega ne druge ne sprejme v slovensko nepretrganost, najbrž zaradi njunega katolištva, ker se nista dala »pokristjaniti« po Edvardu Kocbeku in po njegovem pogorelem teološkem in političnem krščanskem socializmu, ki ga kot svojo »tretjo pot« oznanja nova celovška revija.

Namesto zavrtega prerekanja z njenimi kritiki bi dr. Millionig storil prav in pametno, če bi povedal, ali, in v koliko, drži govorica, kaj je on glede *Zvona* odgovoril nekomu v Ameriki. Na vprašanje, ali bodo med sodelavce revije sprejeti tudi svobodni slovenski ustvarjanci, ki režimu v domovini politično niso pogodu, naj bi bil mladi urednik dejal: ne, ker bi potem ne mogli pisati vanjo »kulturniki« iz SR Slovenije; *Zvon* ne bi smel prihajati tja, se tam prodajati, nabirati naročnikov ter imeti svojega urednika v Ljubljani; in iz »mattice« ne bi pritekla podpora, brez katere list ne bo mogel izhajati.

Tako Millionigovo pojasnilo bi končno le razodelo, »proti« komu in čemu njegova revija ne bo smela biti, ter »za« kaj in koga bo lahko. Načelni uvodnik v njeni prvi številki namreč tega »proti« in tega »za« ne opredeli kaj natančneje. To seveda braice zavaja v različna upravičena in neupravičena ugibanja.

Lector.

Stari Slovani in Veneti

J. Š.

Kdo so bili »staroselci«?

V.

Retoromanska Švica ima še zlasti veliko slovenskim podobnih krajevnih in ledinskih imen. Že sam kanton **Grisun** (Graubünden) naj bi po dr. Tumi nosil ime po izrazu »griž«, ki pomeni drobir, kot ga najdemo na melinah gora. (Na Tolminskem izgovajajo besedo kot »grič«; ta drobir trebijo iz lazov in ga vsipajo v kako grmovje na kraju.)

Najpomembnejši del retoromanske Švice je dolina Engadin, ki jo obdajajo visoki tritisočaki. Skoraj vsi ti nosijo naziv »Piz« v prvem delu imena. Izraz, ki se drugod po Alpah pojavlja kot »Pic« in »Pizzo« odgovarja slovenskemu izrazu »špik«. Naj navedemo nekaj teh imen špikov: Piz Bernina (4049 m), Piz Buin (3312 m), Piz Platta (3392 m), Piz Pisoc (3174 m), Piz Lischanna (3106 m), Piz Kesch (3418 m), itn. V lombardskih Alpah so Pizzo Stella (3163 m), Pizzo Redorta (3073 m)... V pogorju Bernina naletimo tudi na vrhove **M. Korwatsch** (3458 m), **Piz Led** (3090 m), **Piz Scerscen** (3598 m), **Grastaguzza** (3872 m). Nad krajem Klosters pri Davosu je **Cotschna** (ali Gotschna 2267 m). Val Tasna (Tesna), ki se končuje v Val Urschaj (Vršaj), obdaja od zahodne strani gorovje z vrhom **Piz Cotschen** (3030 m), z vzhodne pa pogorje z vrhom **Piz Champatsch** (2957 m).

Pod vrhom Mont Korwatsch je v dolini znano zimovišče **Silvapiana**, ki ima v imenu sestavni izraz »plana«, star slovenski izraz za plani, odprti svet v gorah. Pogosto se pojavlja tudi oblika »planja«, tako da tudi našemu Krnu (2245 m) pravijo domačini kar **Vrh planje**. V švicarskem pogorju Rätikon se nahaja vrh **Schesaplana** (2965 m). Še številnejše pa so plane v Valiških Alpah v zahodnem delu Švice: **Plan de l'Aiguille** (2203 m), **Planpraz** (2062 m)... Tu je tudi **Grand Gollianz** (3204 m). Nadrobne raziskave odkrijejo še številne primere. Romanščina oz. retoromanščina ali »romanč«, kot ji pravijo domačini, je še polno sledov jezika predrimskega prebivalstva; podobno tudi francoščina v Švici, pa tudi dolomitska latinščina in furlanščina. Bolj pa je prekrila prvotni jezik že alemanščina (v Švici in na Predarlskem) ter bavarščina (na Tirolskem in v Avstriji), ki je sledila romanščini. Obe, alemanščina ter bavarščina, sta danes pareči nemščine.

Pa tudi tam, kjer sta prevladali in se širijo danes nemško govoreči predeli Alp, pogosto klijejo na dan stara imena, poleg »rovtova«, »trebeževa« in

»polj« ter drugih je precej pogosto tudi »selo«. V nemških oznakah se pojavlja kot »Zell«, kar prihaja od slovenskega »iz Sel«; sklon torej, ki so ga nemški naseljenci največkrat slišali in po njej priredili svoj naziv. Na Koroškem je ta nemški naziv ostal za Sele pod Karavankami, za Selo pri Gospe Sveti in za Selo ob Glini. Najdemo pa ga tudi na Solnograškem, kjer po zgodovinskih domnevah Slovencev ni bilo. To je **Zell am See** v dolini Pinzgau; in celo na Tirolskem – **Sell am Ziller** v istoimenski dolini. Na zgornjem Štajerskem pa je znana božja pot **Mariazell**, kar je pogrešeno prevedeno v »Marijino Celje«. In zdi se, da samo mesto Celje, v rimskem času **Celeia**, ni nič drugega kot prastaro Selo oz. Sela. V slovenščini pomeni danes selo naselje, manjše od vasi, vendar še samostojno, medtem ko zaselek pripada vasi. Pod Solnogradom je ozka soteska, ki nosi ime **Lueg**, kar je samo narečna izgovorjava za »log«.

V Tirolah pelje od Merana do prevala Resia (Reschenpass 1504 m) v Engadin lepa gorska dolina imenovana **Vintschgau**. To ime je samo okrajšava za »Windischgau«, kot ugotavljajo pisci (npr. Pinzinger, »Die älteste Gesch. des bair. österr. Volksstamms«). Nemška beseda »Gau« pomeni predel, pokrajino, medtem ko je »windisch« stara nemška oznaka za slovenski. Je bila omenjena dolina slovenska?

V francosko govorečem predelu kantona Valais (nem. Wallis) leži večji kraj oz. manjše mesto z imenom **Sion** (nem. Sitten), za katerega se pojavlja v starih zapisih tudi naziv **Sedun** (lat. Sedunum). Besedna oblika, ke je v zvezi z našim Sed-, npr. narečno Sedlo za Selo. V Letopisu Sloven. Matice (1874 str. 160) navaja D. Trstenjak, da naj bi v kraju Anniviers blizu Siona še v preteklem stoletju bivali skaženi slovenski ostanki.

V eni od stranskih dolin blizu Siona se nahaja tudi gorski kraj **Evolene** s francosko govorečim prebivalstvom. Kot mi je zatrdil znanec, ki je tam doma, imajo tudi oni v svojem narečju izraz »tasa« in pomeni isto kot pri nas na Tolminskem, skladovnico drv.

Odkod vse to? Vse skupaj se res kaj malo sklada z zgodovinsko domnevo o naselitvi Slovanov v zahodne Alpe, kot so jo izdelali in zacementirali v zgodovino pisce. Po njih se zgledujejo tudi naši in mehnično ponavljajo zapleteno sestavljene zgodbe o prazgodovinskih Keltih in Ili-

rih, v najboljšem primeru o »staroselcih« (?), od katerih naj bi pač Slovenci ob naselitvi prevzeli tehniko pastirstva, mlekarstva in poljedelstva oz. prastaro socialno zgradbo vasi.

Dr. Tuma seveda odklanja takšna nemška tolmačenja. V obširnejšem spisu »Naše planine« (Jadranski almanah, Trst 1924 ter Gospodarska čitanka, Gorica 1925) pravi:

Goriške planine pa so ohranile svoj slovenski značaj čist, vsi izrazi so pristni in bogati, dočim so nemški in ladinski ubogi in često zajeti iz slovenskega: Sirte za sirotko, Döse za dežo, Spriess za prosnico, Schotten za skuto, Schment za smetano, Bongrad za pregrad, Käse za caseus in ta je iz kvas. Ladinski sir, sič, scuette in latt zerv so očitno slovenska sirotka, seč, skuta, čmrlevo mleko. Tako naj ima slovenski pastir zavest, da je na tej zemlji njegova kultura prva.

Potemtakem naj bi bili prav Slovenci prvotni prebivalci našega gorskega sveta, prav tako Norika (današnje Avstrije), predrimske Venecije (danes Benečija), vse tja do Recije (današnje Švice)? Kelti, o katerih poročajo zgodovinski viri, so morali kakor pravi dr. Tuma, res prebivati le po gradiščih in utrjenih seliščih, ker nam niso zapustili skorajda nobenih krajevnih in še manj ledinskih imen. In to kljub temu, da pod vplivom zgodovinskega razni jezikoslovci in krajepisci poskušajo na vse mogoče načine vsej tej številni imenski zapuščini nadeti keltsko obleko. Toda, kdo naj bi bili potem prastanovalci, katerih jezik je moral biti našemu slovenskemu tako zelo podoben?

Enciklopedija za deželo Furlanijo - Primorsko navaja pod geslom »Trieste« (Trst) podatek, da se je mesto imenovalo v rimskem času »Tergerste«. Ta rimski naziv pa je prevzet od starejšega »Terg«, ko se je mesto imenovalo pod Veneti. Ti so bili ljudstvo, ki je pred Rimljani bivalo v severozahodni Italiji, na ozemlju današnje Benečije.

Ime »Terg« popolnoma sovpada s slovenskim »trg« in se pridružuje drugim krajevnim in ledinskim imenom po Furlaniji in Benečiji ter drugod, za katera ne more veljati domneva, da so bila naseljena s slovenskim življem šele v času oglejskih patriarhov. Isto kot za Trst bi veljalo tudi za mesta »Grado« (Gradež) sredi lagun in mogoče celo za »Jesolo«; prvi odgovarja pomenu »grad«, drugi pa bi ustrezal pomenu naše besede »jež«.

Ne bi se hotel spuščati v jezikoslovna razglabljanja, toda množica vseh teh imen in njihova podobnost s slovenščino je le prevelika, da bi jo bilo mogoče preprosto zanemariti kot nepomembno okoliščino.

Seveda pa iz jezikovnih sorodnosti ne gre delati prenapljenih sklepov, saj so narodi večkrat menjavali svoj jezik in kulturo, izginjali in znova na-

stajali. Langobardskih, herulskih, gotških in še kakih potomcev v današnji Italiji ne bi mogli imeti kar za naslednike starih Rimljanov, čeprav so prevzeli romansko govorico in velik del latinske kulture. Žal pa se danes pod vplivov nacionalizmov iz polpreteklosti večinoma istoveti jezik in rod posameznih ljudstev, kar je navadno zgrešeno.

Kdo so bili Veneti?

V letopisih Slovenske Matice 1870, 1871, 1874 in 1875 ter v knjižici »Slovanski elementi v venetščini« (1874) navaja D. Trstenjak številno izrazje benečanskega, patavskega (padovanskega) ter mantovanskega narečja ter ga primerja s podobnimi besednimi koreni ter njih pomeni v slovanskih jezikih. Omenja nadalje še več grških in rimskih piscev, ki omenjajo Venete in njih naselitev na evrazijskem prostoru. Na podlagi poročil starih piscev in novejših raziskovalcev lahko na kratko takole prikazemo njihovo zgodovinsko poreklo. Ni nujno, da je popolnoma točno, zadostuje pa, tudi če le približno odgovarja stvarnosti.

Pradomovina Venetov naj bi bilo območje današnjega Irana (Perzije), Armenije in severnega predela Male Azije tk. Paflagonije. Ljudstvo tega ozemlja se je imenovalo Arja, kar naj bi odgovarjalo pomenu časten ali slaven. Ime Arja naj bi se skrivalo še danes v imenu Iran. Stari Tračani, ki so bili s tem ljudstvom sorodni, naj bi svojo zemljo imenovali »arja«. (Pomen, ki je najbrž izvirnejši kot pa pojem časten oz. slaven.)

Grški pisec Arrian poroča, da so začeli Veneti zapuščati svojo pradomovino zaradi hudih bojov z bližnjimi Asirci že okrog leta dva tisoč pred Kr. Njih prvi izseljenski val (arijanski) da je bil usmerjen v severno Indijo, drugi (indoevropski) pa v Evropo. Seveda naj bi to preseljevanje trajalo stoletja.

Med Indoevropejci – da jih tako imenujemo – so bili štirje selitveni tokovi. Prvi keltski je segel do Galije in Hispanije; drugi grekoitalski se je usmeril v Grčijo in južno Italijo ter se tukaj ločeno razvijal; tretji tok, germanski se je usmeril k Severnemu morju in v Skandinavijo; četrti tok, slovanski, pa je prišel na območje vzhodne Evrope do Baltskega morja in od tod po morju segel do današnje Bretanje. Ta slovanski naselitveni tok je istoveten z venetiskim.

Na območje Alp in prialpskih ravnin so se priselili Veneti iz Paflagonije. Prihitali so bili na pomoč že oblegani Troji (1193 – 1184 pr. Kr.), o čemer poroča že Homer. Isto navaja tudi Tit Livij, pa tudi Ptolomej in Strabon. Po padcu Troje so se paflagonški Veneti sprva naselili v Trakiji za kakih dve sto let, zatem pa prišli na tukajšnje območje in segali vse do Bodenskega jezera, ki se je

po njih imenovalo »Iacus Veneticus«, kot omenja že Ptolomej.

Če je ta prikaz indoevropskih ljudstev vsaj približno pravilen, potem zadobijo svoj širši pomen tudi raziskave o starih Slovanih, le da je treba s tem misliti na številna ljudstva z dokaj različno omiko, brez naivnih predstav o kaki krvni sorodnosti in podobnih pojmi, ki jih je spočela romantična prejšnjega stoletja.

Tudi preučevanja, ki sta jih opravila **Ivan Rebec** (»Ali so bili Etruščani Slovani?«) ter **Anton Berlot** (»Rasen so spregovorili«, priobčena v tedniku »Itid« (Ljubljana, november 1976 - marec 1977) imajo svoj pomen; seveda pa ne smemo istovetiti Etruščanov s stari Slovani, tudi če je Anton Berlot razvozlal etruščanske napise na jezikovni podlagi slovanskih jezikov, ker gre pri tem samo za jezikovno vprašanje in ne tudi za antropološko ter druge potrebne študije. (konec prihodnji terek)

MALI OGLASI

LASTNIK PRODAJA

Bungalov, v fari sv. Kristine. Pokličite 731-1199 po 6h zv. (43)

Two Houses for Sale

On E. 72 St. – 1 single with garage. 1 two-family with garage. Both in good condition on same street. 391-6279 (43-46)

2 Apts. for Rent

3216 Payne Ave. Furnished apt. up; unfurnished down. Married couple or 1 female. 771-6492. (40-43)

Apt. for Rent

St. Vitus area. 1 bdrm. 383-8314 after 6 p.m. (40-43)

FOR RENT OR SALE

OFF E. 185 St. Single home, 3 bedrms, small family preferred; no pets. For apt. call owner 261-1109 (X)

Rooms for Rent

Groewood area 1 bdrm suite in upstairs double. Newly decorated. Call 731-1860 (42-43)

FOR RENT

4 room apartment, newly decorated. — 361-0566 (42-43)

Apt. for rent

3 rooms, E. 61 St. Call 881-1536 (40-43)

For Sale

9 furnished apartments in Hollywood, Fla. Good income. For more information call 486-7451. (40-43)

Kanadska Domovina

Iz slovenskega Toronta

ZA BOLJŠE RAZUMEVANJE

Bližamo se mesecu juniju, ko bo slovenskih vernih duš dan. 39 let bo že preteklo od dni, ko so se na Slovenskem zmagovalci umaknili premaganemu komunizmu v lepem plašču osvobodilne fronte. 39 let bo že od dni velike izdaje na Vetrinjskem polju. Čudno se zdi, kako hitro minevajo leta in kako hitro gredo v zaton pozabe dogodki, ki so pripeljali na Slovenskem do strahot v pomladi 1945. Še bolj pa se čudimo, kako je v tej dobi tako mnogo ljudi moglo tako temeljito spremeniti svoje mišljenje glede protikomunistične borbe na Slovenskem, da so danes potrebna javna »izpraševanja vesti«, ko vendar svetovnega obračuna s komunizmom še ni. Naj sledeči članek vsaj malo razjasni pojave, ki jih navadni zemljan težko razume.

Hamish Fraser, Amerikaneec, je svetovna avtoriteta, kar se tiče komunističnih zmot in metod. Lani je imel govor, v katerem je pokazal na »zmote iz Rusije«, ki so se razširile ne samo po svetu, ampak tudi v sami kat. Cerkvi. Napad komunizma na vrste katoliškega klera nam pomaga razumeti, zakaj papež ne more posvetiti Rusije brezmadežnemu srcu Marijinemu, kot to zahteva fatimsko sporočilo. Takole pravi Hamish Fraser:

Vzrok za nerazumevanje Fatimskega sporočila je v tem, ker Fatimska Gospa pravi, da bo Rusija razširila svoje zmote po svetu, pa pri tem ne upoštevamo dovolj, da Cerkev sicer ni od tega sveta, a je vendar zelo, zelo v svetu. Iz tega sledi, da je najbolj uspešna metoda razširjati zmote po svetu skozi Cerkev in sicer na ta način, da postanejo visoki cerkveni ljudje in celo škofijske ustanove sestavni del predstraže revolucije.

Pogled na trenutno stanje Cerkve nam potrjuje, da se to v zadnjih nekaj desetletjih v resnici dogaja.

Prevladujoči nered v Cerkvi se je vedno bolj širil in množil takoj po drugem Vat. koncilu. Zgodovinski zapiski kažejo, da se je začelo že pred koncilom, vendar je bistvo nereda v tem, da je Rusiji uspelo širiti zmote v Cerkvi predvsem po drugi svetovni vojni. Ta vojna je Rusiji pripomogla, da je postala evropski velikan in svetovna sila.

Po francoskih zvezah (The French Connections.) Jean Madiran je v dveh knjigah že leta 1855 pokazal, kako so francosko Cerkev (najstarejšo hčerko Cerkve) in njeno intelektualno moč že takrat osvojili t.zv. neomodernisti, ki so bili in so proti-antikomunisti. Knjiga duh. Wiltgen-à »Ren teče v Tiberu« opisuje, kako

so neomodernisti prebrisani uravnavali v svojo korist II. Vat. koncil, ko so bili francoski proti-antikomunistični prelati v zvezi z naprednimi prelati iz Nemčije in Holandske. Ti so dosegli, da je bil glavni predlagatelj na koncilu francoski kardinal Achile Lienart. Ta je dosegel prvo zmago na koncilu in njega poznejše izrabljanje. Moč teh proti-antikomunistov je bila vidna v sledečem dejstvu.

450 cerkvenih očetov, ki so predstavljali 86 dežel, je zahtevalo, da koncil ponovno potrdi vse cerkvene nauke glede komunizma. Ta podpisana resolucija pa je neznano kam »izginila«. Zadržal jo je francoski škof iz Lille msgr. Achile Glorieux in tako koncil o njej ni razpravljal.

Rusi na koncilu. Na koncil so bili povabljeni tudi opazovalci iz Rusije. Ti so pa smeli priti samo pod pogojem, da koncil ne bo napadal komunizma. Kakor v potrdilo tega in kot razlago, zakaj resolucija 450 očetov ni prišla na dnevni red koncila, je bila med prvimi liturgičnimi spremembami 26. septembra 1964 odpravljena molitev po maši, ki jo je vpejval papež Leon XIII. k sv. nadangelu Mihaelu in prav tako molitev papeža Pia XI. za spreobrnitev Rusije.

Zakaj II. Vatikanski koncil ni posvetil Rusiji brezmadežnemu srcu Marijinemu? Izgleda, da je bilo izrecno zagotovljeno, da koncil ne bo prilika za polemiko proti komunizmu. Zato ni prišla na dnevni red zahteva 450 škofov, zato so bile odpravljene molitve po vsaki maši za pomoč nadangela Mihaela in za spreobrnjenje Rusije in zato je papež Pavel VI. posvetil na koncilu brezmadežnemu srcu Marijinemu samo svet brez omembe Rusije.

Po II. Vat. koncilu so Cerkev postopoma prevzemali na vseh mogočih položajih proti-antikomunisti, ki so zagrizeni neomodernisti.

Ko so bile odpravljene molitvene prošnje k sv. Mihaelu (»bodi nam v pomoč zoper zlobnost in zalezovanje hudega duha...«) in ko ni bilo več prošenj k nebeški Kraljici za spreobrnjenje Rusije, se ne smemo čutiti, da je Rusija začela širiti svoje zmote takoj po koncilu in sicer po Cerkvi s t.zv. Liberation theology, kar je v bistvu revolucionarni marksizem, z odpravo katoliškega katekizma, kar vse je počela pokoncilna mafija neomodernistov, proti-antikomunistov.

Kako ti elementi obvladujejo pokoncilsko Cerkev se vidi v dejstvu, da je v francoskem mislu iz leta 1983 spomin na 100-letnico smrti Karla Marxa,

kot priznanje za njegov doprinos k »human science«, s pomočjo marksistične družbeno-ekonomske analize.

Da se je porušil katoliški red v Cerkvi jasno kaže sprememba razmerja med Cerkvijo in svetom. Pred II. Vat. koncilom je bil odpor proti komunizmu zasidran predvsem v kat. Cerkvi in v cerkvenih ljudeh. Danes pa odpor proti komunizmu mora računati na toliko zaprek ravno pri katoliških ljudeh in celo hierarhiji. Količino jih je postalo avantgarda revolucije, ko propagirajo »liberation theology«, enostransko razorožitev in podobno. Danes prevladuje v svetu mnenje, da ni največji sovražnik svobode in človeških pravic Gulag in sovjetski komunizem, ampak vse protikomunistične vlade in gibanja, ki skušajo braniti človeštvo pred po komunistih organizirano notranjo napadalnostjo.

Najbolj žalostno ali pa smešno vredno pa je, da živimo v času, ko je po svetu že na milijone ljudi, ki so nad komunizma razočarani in da tudi v sami ZSSR nihče več ne jemlje komunizma resno, pa je še toliko t.zv. progresivnih teologov in kat. intelektualcev s klerom vred, za katere je marksizem pravi opij. Ni pa, da bi obupali.

(Po The Fatima Crusader)
(Prir. Por.)

Duhovnik Franc Dolinar – Pokopan na slovenski zemlji

Ne spomnim se, da bi kje bral o pogrebu pok. Franceta Dolinarja, ki je lani umrl v Rimu. Njegova želja je bila, da bi počival v slovenski zemlji. Sorodniki so ga želeli prepeljati domov, da bi bil pokopan v bližini svojih staršev. Zato so mrtvega prepeljali v Gorico, kjer je čakal, da bo komunističen režim v samem Beogradu milostno dovolil, da ga pokopljejo na ljubljanskih Žalah. Toda režim se je ustrašil še mrtvega in ni dovolil, da bi mrtvo truplo zavednega kristjana in ponosnega Slovenca Franceta Dolinarja prekrščilo mejo in dobilo zadnje počivališče v zemlji, ki jo je duhovnik Dolinar ljubil do zadnjega diha.

Ker uradna domovina ni sprejela trupla pokojnega, so ga pokopali 15. marca 1984 v Sovodnjah pri Gorici. Pogreb je vodil škof Stanko Lemič, ki je tudi opravil sv. mašo ob asistenci duhovnikov iz Gorice, med katerimi je bil tudi dr. Kazimir Humar. Na koruso pokojnemu prepevali pevci. Krsto so nosili moške, fantje pa so jo spremljali s prižganimi svečami. Bila je lepa, prisr-

čna pogrebna svečanost in »ena se njemu je želja spomnila, v zemlji domači mu truplo leži«.

Por.

Olimpijske igre – Prilika za špijonažo

Amerikanci bi morali biti zadovoljni in srečni, da so Sovjeti in njihovi sateliti odpovedali udeležbo na olimpijskih igrah v Los Angeles. Trenutno je sovjetskim časnikašem prepovedano potovati po Ameriki. Za časa olimpijskih iger so Amerikanci nameravali to prepoved ukiniti. In v tem primeru bi mogli Sovjeti nabrati obilico potrebnih in tajnih informacij, zlasti takih glede visoke tehnike. V Ameriko bi namreč prišlo 25 polnih letal časnikašev in turistov na igre, ki bodo v Los Angelesu. Od teh bi bilo najmanj 75% članov KGB s posebnimi nalogami, kako in kje špijonirati. V pristanišču Los Angeles pa bi se usidrala sovjetska ladja, na kateri bi bil poveljniški stan za vso špijonsko operacijo.

Vse to je povedal Shuman-Yuri Bezmenov, ki je bil sam agent KGB, čeprav je bila njegova služba na zunaj urednik Novosti Press Agency, pa je leta 1970 pobegnil na zahod.

Možno je, da Sovjeti z odpovedjo na igrah hočejo prisiliti Amerikance, da odpravijo prepoved gibanja po Ameriki sovjetskim časnikašem?

Nova francoska morala

Francoski časopisi so se zadnje čase zelo razpisali o poročilu, ki ga je izdal Socialno-Ekonomske Svet. Poročilo govori o posledicah, ki jih ima trenutno juridično, socialno in finančno stanje na zakonski

Kanadski rojaki! Poročajte o društvenih in osebnih novicah v Ameriški Domovini!

(Po TPF Newsletter)
(prir. Por.)

T.K. General Contractors, Inc.

Predelujemo kuhinje, kopalnice, delamo strehe, »driveways«, nove garaže in vsa potrebna gradbena dela na hišah ali poslovnih stavbah. Hiše barvamo zunaj in znotraj in tapeciramo. Zidamo tudi nove hiše in poslovne stavbe.
– Vprašajte za brezplačen predračun! –

– 831-6430 –

Grdina Pogrebna Zavoda

531-6300
431-2088

17010 Lake Shore Blvd.
1053 E. 62nd St.

Grdina Trgovina S Pohištvom

531-1235

15301 Waterloo Rd.

KOLEDAR PRIREDITEV

V »Koledar« pridejo prireditve društev in drugih organizacij, ki objavljajo v »Imeniku društev« vsak mesec. Vključene so tudi prireditve, ki so v uredniškem mnenju koristne za našo skupnost.

JUNIJ

3. – **Otvoritev Slovenske pristave.**

16. in 17. – **Tabor DSPB Cleveland** poda spominsko proslavo za vse pobite slovenske domobrance, četnike in vse žrtve komunistične revolucije, na Orlovem vrhu Slovenske pristave.

23. in 24. – **St. Clair Hunting and Rifle Club** prireja strelske tekme na glinaste golobe na lovski farmi, 6599 Ravenna Rd.

24. – **Slovenska šola pri Mariji Vnebovzeti** priredi piknik na Slovenski pristavi.

24. – **S.K.D. Triglav, Milwaukee, Wis.** priredi prvi piknik v Triglavskem parku.

30. – **Slomškov krožek** priredi romanje v Lemont.

JULIJ

8. – **Misijonska Znamkarska Akcija** ima piknik na Slovenski pristavi.

13., 14. in 15. – **Poletni festival** pri Sv. Vidu.

22. – **M.Z.A. krožek, Milwaukee, Wis.** priredi misijonski piknik v Triglavskem parku.

29. – **Slovenska šola pri Sv. Vidu** priredi piknik na Slovenski pristavi.

AVGUST

12. – **Belokranjski klub** priredi piknik na Slovenski pristavi. Igra Toni Klepec orkester.

19. – **ADZ priredi »Družinski dan«** na svojem letovišču v Leroyju, Ohio.

19. – **S.K.D. Triglav, Milwaukee, Wis.** priredi drugi piknik v Triglavskem parku.

SEPTEMBER

9. – **ADZ priredi »Pečenje školjk in stajkov«** na svojem letovišču v Leroyju, Ohio.

15. – **Slovenska folklorna skupina Kres** priredi program slovenskih narodnih in umetnih plesov v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave.

16. – **Oltarno društvo fare Sv. Vida** priredi kosilo v dvorani pri Sv. Vidu.

16. – **Vinska trgatev na Slovenski pristavi.**

23. – **Društvo SPB Cleveland** priredi romanje v Frank, Ohio.

23. – **Slovenska folklorna skupina Kres** ponovi program slovenskih narodnih in umetnih plesov v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave.

29. in 30. – **Ohijska KSKJ federacija** praznuje 90. obletnico ustanovitve KSKJ, v avditoriju pri Sv. Vidu.

30. – **S.K.D. Triglav, Milwaukee, Wis.** priredi vinsko trgatev v Triglavskem parku.

OKTOBER

6. – **Fantje na vasi** priredijo 7. letni koncert, v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave. Pričetek ob 7. uri. Za ples igra Alpski sekstet.

13. – **Klub upokojencev v Nevburgu-Maple Hts.** priredi večerjo in ples v Slovenskem narodnem domu na E. 80. St. Igra Ed Buehner orkester.

20. – **Tabor DSPB Cleveland** prireja svoj jesenski družabni večer v Slovenskem domu na Holmes Ave. Za zabavo in ples igra orkester Veseli Slovenci.

20. – **Pevski zbor Glasbena Matica** priredi koncert v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave.

21. – **Občni zbor Slovenske pristave.**

28. – **Slomškov krožek** priredi kosilo v dvorani pri Sv. Vidu. Serviranje od 11.30 do 1.30 popoldne.

NOVEMBER

3. – **Štajerski klub** priredi veselo Martinovanje v dvorani sv. Vida. Igrajo Veseli Slovenci.

4. – **Slovenski narodni dom** na St. Clair Ave. priredi kulturni program ob 70-letnici ustanovitve.

10. – **Belokranjski klub** priredi Martinovanje v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave. Igrajo Veseli Slovenci.

10. – **Pevski zbor Jadran** priredi svoj jesenski koncert v

Težave s popravili koles

Odkar kolesa spet vse bolj dobivajo na veljavi, je tudi v Murski Soboti treba imeti precej sreče in predvsem veliko potrpljenja za njihovo popravilo. Pravijo, da je ta čas lažje z zobozdravnikom kot s popravilcem koles. Nič čudnega, saj premore pomursko središče danes samo enega mehanika, ki se še ukvarja s to obrtjo (Delo, 17. aprila 1984.)

Pet novih hidroelektrarn na Savi in Muri

Po dvomesečnih razpravah so v izvršilnem odboru splošnega združenja za energitiko Slovenije sredi letošnjega aprila sprejeli dokončni seznam elektrarn, ki bi jih naj v prihodnjem srednjeročnem obdobju (1986-1990) začeli graditi. Na Savi naj bi začeli graditi elektrarne Vrhovo, Boštanj in Blanco, Hrastje in Veržej pa na Muri.

V istem razdobju naj bi začeli graditi tudi novo termoelektrarno v Trbovljah.

Slovenski izvoz v prvem četrtletju 1984 večji od uvoza

Po začasnih podatkih slovenskega statističnega urada je Jugoslavija v prvih treh mesecih 1984 uvozila za 319.46 milijard dinarjev, izvozila pa za 284.64 milijard dinarjev, imela je torej v tem razdobju 34.82 milijard dinarjev primanjkljaja, kar je za dobro četrtno manj kot lani v istem času.

Slovenija se je odrezala do

Slovenskem delavskemu domu na Waterloo Rd.

11. – **Slovenski šoli pri Sv. Vidu in Mariji Vnebovzeti** se spominjata 25. obletnice smrti dr. Gregorija Rožmana.

16., 17. in 18. – **Novemberfest** pri Sv. Vidu.

IZ ŽIVLJENJA V SLOVENIJI

sti boljše: v prvih treh mesecih 1984 je uvozila za 54.66 milijard dinarjev, 7% manj kot v istem razdobju lani, izvozila pa za 55.78 milijard dinarjev ali za 10% več kot lani. Tako Slovenija v prvih treh mesecih letos ni imela zunanjetrgovinskega primanjkljaja, pač pa 114 milijonov dinarjev presežka.

Zavreti znižanje osebne dohodke

Republiški svet Zveze sindikatov Slovenije je sklenil, da je treba vse storiti, da ne bodo osebni dohodki še naprej tako padali. Ti so se v zadnjih dveh letih zmanjšali za okoli eno tretjino in seveda potisnili življenjsko raven daleč navzdol. Odgovorni trdijo, da ne sme in ne more več dalje padati, če se hoče država izogniti splošnemu nezadovoljstvu.

Uvoz avtomobilov pada

Število avtomobilov iz zahodnih držav že nekaj let pada. Leta 1979 so jih zastopniki prodali 13.630, leta 1982 5.431, lani pa le še 4.400. V primeru z lanskimi prvimi tremi meseci, ko je bilo prodanih v Jugoslaviji 743 v tujini izdelanih avtomobilov, je letos število nepričakovano porastlo na 1.185.

Titu spomenik v Ljubljani

V Ljubljani imajo odbor za postavitev spomenika Titu, sestavljen iz »najvišjih predstavnikov družbenopolitičnega življenja« SR Slovenije. Odbor je na svoji prvi seji pretekli mesec odločil, da naj bodo predlogi za »osrednji spomenik v trajen spomin« Tita izdelani do letošnjega oktobra.

»Položaj se je zaostрил...

Zdaj nimamo kje vzeti...«

Predsednik slovenske vlade Janez Zemljarič je predvsem priporočil resnost in doslednost tako pri spoštovanju predpisanih cen kot pri razbremenjevanju gospodarstva. Položaj se je zaostрил in zmanjkujevirov, iz katerih je nekoč dotekal denar. Zdaj nimamo kje vzeti. Našo organiziranost je treba spremeniti. Morali bomo tudi spremeniti letošnjo resolucijo in nekatere druge predpise, ki govorijo o obsegu letošnjih nalog in izdatkov.

Za vsa odstopanja od določenih cen so predvidene hude ekonomske sankcije. Potrebna je delovna zavzetost in spoznati morate, je dejal, da smo pred odločilno fazo uresničevanja protinflacijskih nalog.

Letos računamo z okrog 30-odstotnim dvigom proizvajalčevih cen in s 40 do 50-odstotno stopnjo inflacije. Nekaterim se to zdi veliko, temeljitejši poznavalci pa vedo, da je to izredno zahtevna naloga. Na žalost cela vrsta drugih de-

Ožji odbor bo ob pripravi teh predlogov odločal o obliki spomenika, o kraju, kjer naj bi bil postavljen, pa tudi o času, v katerem naj bi bilo mogoče začeti z uresničevanjem načrtov.

Ljubljana je imela v tem stoletju spomenike cesarja Franca Jožefa, kraljev Petra I. in Aleksandra I., ki pa so bili z »novimi časi« odstranjeni. »Tako mine slava sveta,« pravi stari rek.

Več krompirja

V Sloveniji naj bi letos v organizirano tržno pridelavo zajeli več kot 65.000 ton krompirja, skoraj za polovico več kot lani. Ta količina naj bi zadostovala za preskrbo s krompirjem v Sloveniji za vse leto.

Posodobitev tovarne aluminija?

Slovenska predelovalna aluminijaska industrija, ki je vodilna v Jugoslaviji in se nemoteno vključuje v izvoz, je v celoti odvisna od dobav surovin iz Tovarne glinice in aluminija v Kidričevem (nekdanje Strnišče). Ta tovarna je zastarela in jo je treba posodobiti ali pa peči v njej ugasniti. Posodobitev bi stala po sedanjih cenah 12 milijard dinarjev in bi produkcijo primarnega aluminija skoraj podvojila na 70.000 ton.

Odločitev še ni padla, ker obstoje dvomi v donosnost take posodobljene tovarne, odprto pa je seveda tudi vprašanje denarja. Nekateri trdijo, da ni druge izbire kot posodobitev, ker da je to edina možnost za ohranitev in razvoj slovenske aluminijske reprodukcije celote.

javnikov vleče inflacijo na sto in več odstotkov, recimo, nismo kaj prida uskladili ponudbe in povpraševanja ter storilnosti. Imamo tudi zelo majhne možnosti za uvoz, s katerim bi povečali ponudbo. Ti pritiski in ogromna nesorazmerja preprečujejo, da bi se lotili sproščanja cen. Če ne bomo zagotovili izpolnjevanja novih predpisov, se bomo kmalu znašli na najbolj kruti novi zmernitvi cen.

Gre za idejno, kazensko in ekonomsko odgovornost, saj bi nas nespoštovanje vodilo v anarhijo. To vzdušje odgovornosti moramo ustvariti ne le v naši republiki, ampak v vsej Jugoslaviji. Čeprav hočemo doseči nadzorovano inflacijo, pa bo pritisk na standard občanov in delovnih ljudi znaten. Zato je treba razbremenjevati tudi pri samopriskupkih, zlasti tistih v nove zidove in ceste.

Tako Janez Zemljarič o položaju v Sloveniji.

Izvor slovenskih pozdravov

Pozdravljanje je v življenju kar važna zadeva. Z njim vzpostavlja človek stik s sočlovekom, na deželi in v gorah na Slovenskem tudi z neznanci. Zelo hudo je, če se za koga reče, da še pozdravljati ne zna, da se še pozdravljati ni učil.

Pozdravljamo pa različno. Nekako nevtralnno že od nekdaj tako, da pri snidenju zaželimo **Dober dan** (jutro, večer), odgovor na tak pozdrav pa je bil včasih večinoma **Bog daj**, danes pa v Sloveniji navadno odzdravljajo z istimi besedami, s katerimi jih kdo pozdravi, torej na **Dober dan** z **Dober dan**, na **Lahko noč** z **Lahko noč**.

Ob slovesu so Slovenci tradicionalno pozdravljali z **Zbogom**, zvečer tudi z **Lahko noč**. V novejšem času se je **Zbogom** začel umikati izrazu **Na svidenje**, ki je po nemškem *Auf*

wiedersehen zasukan na ruski način: **Do svidanija**, v srbohrvaščini pa **Do videnja**.

Pozdrav **Živijo** je srbohrvaškega izvora. **Adijo** je prvotno italijanski pozdrav ob slovesu s pomenom slovenskega **Zbogom**. **Adijo** je že dolgo v rabi, kakor pove na primer pesem **Adijo, pa zdrava ostani**. Tudi ta pozdrav je kot **Živijo** manj oficialen in bolj pogovoren.

Pozdrav **Zdravo** je po izvoru latinski (**Vale**), razširili pa so ga menda sokoli. Zelo se je razširil med partizani med drugo svetovno vojno in takoj po vojni, v zadnjih letih pa je izgubil svojo privlačnost. **Ciao** je po izvoru italijanski, postal pa je mednarodni, značilen za mladostnike vsega sveta, dokler si ne bodo našli spet kaj drugega.

Časi se namreč spreminjajo, spreminja se tudi jezik, slovenski kot vsi drugi.

Jugoslavija v procesu narodne prenovitvene opredelitve

Sledijo odstavki, povzeti iz članka časnika Dan Fisherja, objavljenega 25. marca v uglednem listu Los Angeles Times. Članek je izšel tudi v buenosaireskem dnevniku Clarín. Slovenski prevod pa je objavila Svobodna Slovenija 19. aprila 1984.

»Na enem izmed zadnjih sestankov posvetovalne skupine jugopartije za zunanjo politiko, je star komunist prosil za besedo in odločno povedal, da bo ta skupina obdelala vprašanje na najvišji ravni.

»Dosti je neumnosti«, je rekel drugi član. »Na vsak način, kaj je najvišja raven? Edini možni vidik za našo zunanjo politiko je interes Jugoslavije«. V večini komunističnega sveta bi taka opazka bila najhujše krivoverstvo, vabilo k politični izselitvi, če že ne fizični.

A dogaja se, da Jugoslavija le ni »samo ena izmed komunističnih držav«. Prežeta je z izrednim procesom nove narodne opredelitve, ki more postati tako važen v bodočnosti kot je bila pred 36. leti oddaljenost od Sovjetske zveze.

»Jugoslavija nima rešitve«, je pred kratkim rekel Milovan Djilas, komunistični oporečnik. »Alternativa je: demokratizacija ali katastrofa«. Če bi Jugoslavija dosegla prvo, pravi, »bi se prelevila v nov navdih za vzhodno Evropo«.

A Jugoslavije ne vidijo na križpotju le oporečniki.

Vladna vrhuška in partijski funkcionarji se kažejo enako odkrite pred pritiskom za spremembo.

Nadjan Pašić, predsednik srbskega ustavnega sodišča in član CK ZKJ, je zatrdil: »Jasno je, da politični sistem ne deluje tako kot bi moral v sedanjih situaciji«.

Tako kot predlaga ta izmenjava besed na sestanku, ta proces nove opredelitve osporava ne samo vsebine, temveč tudi samo vlogo ideologije, kar lahko predstavlja najbolj napadalno ideologijo vseh socialističnih sistemov.

»Moramo imeti neke smer-nice«, je rekel visok jugoslovanski komunist, skomizgajoč z rameni. »Če hočete, to imenovati z besedo ideologija, si predstavljam, da je prav«.

»Dolgočasen« marksizem
Pretekli december je 200 univerzitetnih študentov blizu Novega Sada bojkotiralo ure o marksizmu rekoč: »Nočemo študirati marksizma pod dik-tatom.« Samo uradno glasilo ZKJ Borba je poročalo pred kratkim, da imajo nekateri mladi Jugoslovani rek: »Ti si bolj dolgočasen kot marksizem.«

V republiki Sloveniji je glavni kandidat za kolektivno vodstvo Jugoslavije (France Popit) odklonil mesto, ker ni hotel delati skupaj s komunističnim tovarišem (Djuranovićem), izvoljenim v republiki

Črni gori. — Vedno presenetljiv jugoslovanski tisk je do-mala v kaosu.

V zadnji jeseni je anketa pokazala, da samo 38% Beogra-jčanov visoko čisla ZK, pri-merjajoč s 64%, ko je tako mi-slilo deset let nazaj. 14% jih misli, da je prestiž partije zelo nizek, v primeri z 2% leta 1974.

Celo spomin na rajnega predsednika Tita kaže na neko novo gledanje oprežno, a izra-zito. Zgodovinar Mišo Leković prizna, da je Tito bil »naj-večja osebnost naše zgodovine, z neprecenljivimi zaslugami«, vendar se je na nekem je-senskem simpoziju, pritožil, da teksti v zgodovinskih knji-gah pretiravajo s hvalnicami.

Boj med generacijami

Osporavajo tudi nekatere iz-med najbolj klečeplaznih nači-nov Titovega kulta. Urednik časopisa je takole komentiral o odredbi, da mora vsak drža-vni urad in trgovski lokal разо-besiti Titovo sliko: »Smatram za hudo žalitev Titovega spo-mina odločbo, da mora njego-va slika viseti celo na steni naj-bolj umazanega bara.«

Narodna prenovitvena opre-delitev je v veliki meri reakcija po Titovi smrti pred skoraj štiri-mi leti. Za časa njegovega življenja je neosporavana av-toriteta zakrivala nedvomno krhkost političnega sistema, decentraliziranega, kakor si ga je on zamislil.

»Za časa Tita je ta struktura bila okvir njegove oblasti«, je rekel Svetozar Stojanović, znan beograjski sociolog. »A Tito je mrtev in okvir se je na-enkrat spremenil v sistem.«

Situacija se je še bolj zaple-tla zaradi jugoslovanske eko-nomske krize. Zaradi nje je življenjski standard v zadnjih treh letih padel za 30%, med-tem ko se je država bojevala za znižanje dušičnega zunanjega dolga.

Delno je vse to posledica bo-ja med generacijami. Tito in preživeli partizani so zasedli skoro vsa visoka mesta. Si-stem, ki si ga je zamislil Tito za čas, ko njega ne bo več, za-gotavlja, da visoki funkcionarji ne morejo ostati dolgo časa na svojih mestih — a zlobni jeziki trdijo, da je rezul-tat rotacije le vrtiljak: vedno isti obrazi z različnimi naslovi.

Prej omenjeni Nadjan Pašić, član partijske vrhuške je tudi sam prispeval k prikazu razmer v Jugoslaviji z zanimi-vo, kavstično izjavo: »Zdaj je 'stara garda' toliko časa na vrhu, da je postala tarča za-bavljanja«, in dodal: »Kakšna pa je razlika med našimi voditelji in voditelji v ZDA? V ZDA se borijo 40 let, da so potem predsedniki štiri leta; v Jugo-slaviji pa so se partizani borili 4 leta, da lahko vladajo štiri-deset let!«

Človek ne gre nikoli tako daleč kot takrat, kadar ne ve, kam gre.

TALLEYRAND

Pogled na središče Buenos Airesa

V argentinski prestolnici Buenos Airesu živi zelo veliko Slovencev, ki so tudi dobro organizirani. Razglednico, ki jo danes objavljamo, nam je v uredništvo poslal prof. dr. Jože Velikonja iz Seattlja, Washington, ki se je mudil na obisk

med argentinskimi Slovenci in se — kot pravi — seznanil z njihovimi uspehi in težavami. Sporoča, da je tamkajšnje Slovence močno prizadela smrt dr. Miloša Stareta, dne 24. aprila pa še ne-nadna smrt Slavimira Batagelja.

Bralci nam pišejo...

Valley, Wash. — Spoštovani! Pošiljam vam ček za obnovo naročnine in nekaj v podporo. Rada berem list, čeravno mi bolj slabo kažejo oči. Sem pač že dopolnila 91 let.

Leta res tečejo. Dne 4. aprila je poteklo 75 let, kar sem v Valley, Wash. Veliko Slovencev že počiva na pokopališču zraven cerkve sv. Jožefa, ki so jo postavili prvi Slovenci, kateri so prišli iz Brockwaya-Sv. Štefana, v Minnesoti.

Drugi in naslednji rodovi so večinoma že asimilirani, kjer služijo kruh v industriji. Nekdanje slovenske farme so bile prodane sosedom oz. tujcem. Tako kmalu ne bo več Slovencev tukaj. Pa kaj hočemo? Mladina gre pač svojo pot naprej, stari pa v jamo, odkoder ni povrnitve več!

Lep pozdrav vsem Slovence-m širom Amerike pošilja Vaša naročnica

Ga. Mary Omejc

(Upamo, da boste ostali še mnoga leta naročeni na naš list, go. Omejc. Ako bi bili radi kdaj opisali vaših 75 let v Washingtonu, bi to z veseljem objavili v Ameriški Domovini. Zelo malo je namreč znano o življenju Slovencev in njih nase-lbinah v državi Washington.)

Cleveland, O. — Dragi g. urednik! Tukaj Vam pošiljam ček za \$35 za enoletno naroč-nino Ameriške Domovine, kar je pa več, naj bo v pomoč listu. Vesela sem, da se A.D. zboljšuje in upam, da bo še bolj napredovala. S spoštovan-jem Vas pozdravljam

Valeria Miklavčič

(Hvala lepa za lepe besede! Sicer kot urednik se ne ukva-

ram z delom v pisarni, kjer uslužbenke vodijo seznam naših naročnikov ter finančne knjige lista in tiskarne.)

Cleveland, O. — Spoštova-ni! Pošiljam denarno nakazni-co za podaljšanje naročnine Ameriške Domovine in vam želim mnogo uspeha še za na-prej. Lepe pozdrave vsem v uredništvu in pisarni pošilja

Pauline Lawrence

Lauderdale Lakes, Fla. — Spoštovani pri A.D. Pošiljam ček za Ameriško Domovino, ostalo pa za tiskovni sklad. Z »Domovino« smo zadovoljni. Vsem pri listu želimo obilo uspeha in vas lepo pozdravlja-mo vam vdani

Povšič-evi

Timmins, Ont. — Spoštova-no uredništvo! Tukaj pošiljam naročnino za celo leto Ameri-ške Domovine, ki je nam pri-ljubljena in jo radi beremo. Samo to je, da pošta dela kri-vdo, ker ne prihaja redno.

Vas pri A.D. in vse naročni-ke lista pozdravlja vaš

Anton Gregorčič

Masury, O. — Tukaj vam pošiljava naročnino za celo leto, kar je več, naj bo pod-pora za list. Z listom sva prav zadovoljna, ker zveva več novic. Želiva pa, da bi Ameri-ška Domovina večkrat v tednu izhajala. Želiva vam veliko uspeha pri vašem delu in bodite vsi v pisarni in uredni-štvu lepo pozdravljeni!

Mary in John Zele

West Bloomfield, Mich. — Spoštovani! Pošiljam vam ček za \$50: za poravnavo naročni-ne \$28, preostalih \$22 pa pora-bite kjer koli pri izboljšanju tiskanja Ameriške Domovine. S časopisom sem zadovoljna, le malo kasno ga dobimo pre-ko pošte.

Mogoče se vam bom v bo-doče oglasila s kakšnim dopi-som, saj sem se pred kratkim vključila v Slovensko kulturno društvo Zvon v Windsorju, Kanada. Precej veliko skupino mladih slovenskih otrok ima-jo, ki so zaenkrat organizirani v plesni skupini pod vodstvom Carol Žagar. Moje 3 male hčerke so zelo navdušene nad plesom in so se pripravljene voziti z avtom celo 45 minut v eno smer.

Lep pozdrav od

Mariete Jamsek

(Zelo veseli bi bili, ako bi začeli dobivati poročila o delu društva Zvon v Windsorju. Čestitamo vam, da ste pripra-vljeni tako požrtvovalno sode-lovati pri Zvonu kljub tako veliki razdalji med vašim do-mom in Windsorjem!)

Willowick, O. — Spoštova-ni! Obnavljam letno naročni-no in prilagam ček za \$65. Zelo sem vesel, da imamo Slo-venci v Ameriki še svoj časo-pis, kljub velikim težavam, ki so prisotne pri vzdrževanju in izdajanju časopisa. Zato vsem pri A.D. za vaša prizadevanja najlepša hvala. Bog z vami — in domovino!

Vas lepo pozdravlja

Ivan Hauptman

Anton M. Lavrish

ATTORNEY-AT-LAW
(Odvetnik)

Complete Legal Services
Income Tax - Notary Public

18975 Villaview Road
at Neff
692-1172

ANDREJ KOBAL

SVETOVNI POPOTNIK PRIPOVEDUJE

(nadaljevanje)

Mož je dejal, da bova dobrodošla pri jedi kaše s *kimči-jem* (*kimči* - okisana zelišča raznih vrst po načinu kisle repe). Zahvalila sva se mu rekoč, da hrane ne potrebujeva.

Collins je položil zaboj s hrano, granate in odejo v kot za najino ležišče. Otroci se zame niso zanimali. Opazovali pa so vsak njegov gibljaj. Paziti je moral, da se ne bi začeli igrati z granatami. Da bi se reči ne dotikali, je sedel na nizko klopco in brž so sedeli na podu okoli njega.

»Moje ime je Ray,« jim je dejal, pokazal s prstom na svoja prsa. »Ray. R-a-y.«

Otroci so hitro razumeli. Prva je razumela deklica; bratca sta bila mlajša. »Lay,« je poizkusila in se dotaknila narednikove roke.

»Ray,« je ponovil. »Ray. -Ti? Li? Pak?« Našel je poznana korejska imena in otroci so brž vedeli, da jih sprašuje, kako jim je ime. Brez težave je zvedel, da se deklica imenuje Čung Ae, starejši deček Kim, mlajši Seung.

Kakor da se je začela otroška igra, je vsak s prstom potipal na prsi drugega in glasno izrekel ime. Naenkrat so otroci veselo vzkliknili, se s prstom dotikali narednika in mu pravili »Ray« in »Lay«. (Korejci kakor Japonci v izgovoru zamenjujejo črki *r* in *l*.)

Nikdar poprej nisem bil v hiši korejskega kmetovalca. Notranjščina me je zanimala ne le iz radovednosti, tudi glede varnosti. Poleg vhodnih so v hišo vodila stranska vrata iz staje. Oboja vrata so se zaklepala z debelim lesenim zaphom.

Edino razsvetljava je nudilo ognjišče, na katero je žena pogosto nalagala drobna drva in hosto za razsvetlavo nič manj kot za kuhanje v kotličku. Barve sten pri taki razsvetljavi ni bilo mogoče dognati; sodil sem, da je rumena, enakomerna in da so stene gladke. Prsteni pod so tu in tam pokri-

vale rogoznice iz slame. Poleg dveh oken na vhodni strani so bile odprtine z lesenimi oknicami na nasprotni strani.

Vsa notranjščina, ena sama soba, je bila prazna; poljsko orodje v kotu je bilo edino pohištvo. Po stenah so bili kavlji za obešanje orodja in oblačil. Vsak kot je služil svojemu namenu; v enem so bile skale za ognjišče, nad katerim je bila odprtina, skozi katero je uhal dim; kot na nasprotni strani z vzvišenimi deskami je bil jedilni prostor.

Ležišče za naju je bilo na eni strani, na drugi strani so bila družinska, namreč deske na goli zemlji. Poleg teh je stalo poljsko orodje. Pri vходу v stajo je bila prazna pregraja, ki je služila po potrebi za obolelo ovco ali kozo ali pa za negovanje slabotnega jagnjeta.

Težko bi se kje na svetu našlo bolj primitivno siromaštvo. Gledal sem, iz katerega okna bi se zunanost najlažje opazovala, ko se je Čong oprostil, rekoč, da mora govoriti z ženo. Ko sem opazoval narednika z otroki, sem sedel na slamo poleg skupine. Sredi igre za poizkušeno razgovarjanje z njimi sva se s Collinsom spogledala.

Čonga ni bilo več v hiši. Nisva videla, kdaj je odšel. Šla sva ven in gledala okoli poslopja, v staji ni bil in nikjer drugje. Spet v hiši sva žensko izpraševala po japonsko, pa ni nič razumela.

»Kam je šel vaš mož?« Vse, kar je prišlo od nje v odgovor, je bil vljuden smehljaj ali mahanje z roko, kar nama ni nič pomenilo.

»Saj sem rekel, da je v hiši nevarno.« Narednik je utajil jezo, ne pa skrbi, kaj bo. »Najbrž je šel naravnost v skrivališče povedat gverilcem, da sva v njegovi hiši.«

»Ne verjamem,« sem ga skušal zagotoviti, a sam nisem bil prav nič gotov. »Tako prijazno je naju sprejel in iz vsega, kar je dejal, bi ne mislil, da bi naju izdal. Pravil je, da gve-

rilci ropajo in ubijajo po vaseh v dolini, da se jih sam boji.«

»Neumnost! Kdo bi tem ljudem zaupal, pa če te še tako ljubeznivo sprejmejo v hišo in lepo govorijo! Vedno imajo nasmeh na obrazu; kaj se za njim skriva, pa ne bi nikdo uganil. Poglejte ono žensko pri ognjišču. Ves čas naju opazuje in se hihita kot znorela. Kdo ve, kaj misli!« Zaklel je. »Zakaj ga nisem opazoval in mu preprečil, da bi odšel iz hiše! Norec, igral sem se z otroki!«

Čim bolj sva premišljevala, zakaj naj bi možakar brez pojasnila izginil, tem bolj sva sumila. Čong ni mogel imeti drugega namena kot to, da bi poiškal koga v gričih; in tod so prebivali samo gverilci. Najbližja vas vzdolž doline, sva računala, bi morala biti celo uro hoda. Kakšen popravek bi ga mogel voditi tja?

Collins je pomaknil klopco k oknu, da bi lažje opazoval vhodno stran. Glavo je imel v majhni okenski odprtini; na obrazu mu je odsevala luč leščerbe nad vrati. Obrnil se je in vprašal: »Zakaj neki je obesil zunaj laterno? Ali ste ga vprašali o tem?«

»Nisem.«

»Dejal sem, da mogoče služi kot signal. Vendar je dobro, da razsvetljuje grivo med cesto in hišo. Vse oспredje se dobro vidi prav do ceste. Ozadje za hišo je prestrmo; odtod bi se gverilci ne približali. Res dobro, da imava luč pred hišo. Tu bom ostal in pazil, če bo treba vso noč... To bo čuden božični večer. Sveta noč, z revolverjem za pasom!«

Otroci so postali zbegani. Ray se ni nič več zanimal zanje in razumeti niso mogli, zakaj se ni odmaknil od okna, ko vendar ni bilo zunaj nič zanimivega. Skušali so se zbirati okoli mene, pa igranje z njimi tudi mene ni privlačevalo. Tako so se umaknili k materi pri ognjišču. Staknila je z verige kotliček s kašo in pristavila k ognju poln lonec vode. Otroci so ji potihoma govorili, obenem pa se ozirali proti nama.

Pogosto sva pogledala na uro. Pol ure je poteklo in zdelo se je brezkončen čas. Narednik je stopil s klopce in jaz sem ga zamenjal. Čez druge pol ure je on hadomestil mene. Stojem na klopci se mi je približala žena, se na lahko dotaknila moje roke in prosiče pokazala, naj stopim dol in se usedem. Tega nisem storil, tudi narednik ne. Odločila sva se stražiti vso noč.

Ura in pol je potekla, odkar je Čong izginil, ko je narednik pol šepetaje vzkliknil, da vidi nekoga na cesti. »Zelo hitro gre, kar teče nizdol. Pripravite se!« Po sekundah je dodal: »Mislim, da je Čong.«

»Ali je kdo z njim ali za njim? Dobro oglej cesto in prostor pod hišo!«

»Nikogar drugega ne vidim. Ampak Čong drži nekaj pod pazduho.«

»Kaj?«

»Ne vidim. Nekaj črnega. K hiši gre.«

»Kar opazuj! Je kdo za njim?«

»Ne. Ostanem pri oknu. Pazite pri vratih, zdaj bo vstopil.«

Čong je pri oknu veselo zagrmel dve besedi svoji ženi. Po korejsko sta najbrž pomenili: »Dobil sem!«

Izpod pazduhe je izvil lekel živega petelina, ki se je po svoje oglašil, glasneje in bolj prodirljivo kot Čongov vzklik.

Oba sva bila brez besed. Čong je s silo krotil petelina, katerega peruti so zafrfotale nad glavami vriščeče otročadi. Ženino prejšnje hihitanje je postalo glasen smeh in Čongov nagubani obraz je izražal prisrčno veselje.

Ko so se pomirili, sem Čongu povedal o najinih skrbeh. Moral bi nama vsaj povedati, da gre iz hiše.

»Mogoče bi me ne pustila ven,« je modro odvrnil.

»Toda zakaj? Čemu ste morali iti po petelina v tej temni in mrzli noči? Kam ste šli ponj? Saj ni nobenega selišča v bližini.«

»Eno je doli v dolini, ni bliž, pa sem tekel nizdol. Še sem hitrih nog. Nobenih težav ni bilo in ptiča mi je dal dober prijatelj.«

»Zakaj nocoj?«

»Skuhali in pojedli ga bomo nocoj.« Čong je govoril odločno. Ne da bi prej slekel gornji del obleke iz kožuhovine, je stopil h kotu z orodjem, vzel sekirico in stopil skozi vrata v stajo.

»Ta je pa lepa, prav za božično povest,« je ponavljal Collins. »In ves v skrbeh sem bil, kaj bo.«

Ženska se je lotila dela. Petelina v veliki posodi je oblila s kropom, ga čez minuto vzela ven in začela skubsti, ko se je kadil od pare. Deklica je z vso resnostjo na obrazu pomagala, dečka pa sta izbirala najlepše perje.

S Collinsom sva gledala vnete in srečne obraze pridne družine. Čong je umil kotel, iz katerega je ženska izčistila kašo, ga nalil, postavil na verigo in zravnal nad ognjem. Dodajal je suhe kose lesa in ogenj je oživel in razsvetlil hišo z menjajočo se barvnostjo, ki odseva samo od kresa.

»Imeniten božični večer,« je menil Collins in sedel na pod slamnato rogoznico poleg mene. Opazovala sva veselo družino, ko se nama je pridružil Čong.

»Toda zakaj ste to storili?« sem vprašal. »Saj vendar ni vaš praznik.«

»Mislite božič? Vem, da vi obhajate božič in da je nocoj božični večer. To sem se naučil v šoli misijonarjev. Dobro se spominjam. »Čuk Sung!« se reče v pozdrav o božiču, so nas učili. »Čuk Sung!« vaju pozdravim nocoj. To v našem jeziku pomeni »Vesel božič!«

Po odmoru, premišljujoč, kaj in kako naj reče, je Čong nadaljeval: »Ampak ne samo to, ne božič, mi ne obhajamo vaših praznikov. Ne, ne, zame in mojo družino je danes večji praznik!«

Z narednikom sva si tolmáčila, kaj je govoril. Vse, kar je rekel, je bilo tako ljubeznivo in prisrčno, da sva si morala med seboj pojasniti njegove besede.

»Kaj more biti večji praznik kot božič?« je vprašal Collins. Ponovil sem Čongu isto vprašanje in dodal, če je še kakšen poseben dogodek vzrok za praznovanje.

Čong je odgovoril počasi, skoraj svečano: »Zelo velik dogodek je to za nas. Vidva sta Amerikanca. Prišla sta pod mojo streho in me počastila. Noben Amerikanec še ni bil v moji hiši in moj gost. To je sedaj zame in mojo družino največji praznik.«

Vse, kar je narednik mogel izreči, ko sva si med seboj razložila kmetove besede, je bilo »Gee whizz!« Ko je po vsem divjem sumničanju slišal tako prijazne besede, je naredniku zastajala beseda v grlu.

»Ampak spuščati se v tolike sitnosti, hoditi na dolgo pot peš in si delati stroške nikakor ne bi smeli,« sem ugovarjal. »Midva sva dovolj hvaležna, da sva pod vašo strêho, na toplem. In poleg tega imava s seboj zadosti hrane.«

Naredniku sem dejal, naj odpre zaboj vojaške hrane. Dvignil se je in otroci so se brž zbrali okoli njega. Kot da bi pričakovali, da bo v zaboju tudi kaj zanje, so ga izpulili iz njegovih rok in ga potegnili po podu k sedežem sredi hiše. Opazovali so vsak njegov gibljaj, pomagali odstraniti pokrov in odvijati vsebino.

Obrazi so sijali od začudenja nad svetlimi kovinskimi konzervami in zavojčki v prozornem ter srebrnem papirju. Narednik je odprl škaflo piškotov in dal vsakemu enega.

(nadaljevanje)

Oglašujte v Ameriški Domovini! S tem boste pomagali sebi in tudi našemu listu!

FUNERAL
HOME

Dostojanstvena postrežba po zmerni ceni

Jedilne in družabne sobe na razpolago

28890 Chardon Rd., Willoughby Hills

(1 Block East of Bishop Rd.)

585-5100

Susan Zak Cosic - Funeral Director

“SLOVENIA RADIO PROGRAM”

HEARD COAST TO COAST
3 till 4 on Saturday afternoons E.S.T.
on N.B.N. Cable TV systems.

PAUL M. LAVRISHA
1004 Dillewood Rd.
Cleveland, Ohio 44119